

Beste lezers,

een zonnetje en het nieuwe tijdschrift, wat moet een mens nog meer hebben...

Op m'n terras met een glaasje duik ik in het nieuwe nummer om opnieuw de verhalen van onze gemeenschappelijke geschiedenis te ontdekken.

We beginnen met het verleden van de Chiro-jongens en -meisjes van Meise dankzij Jef De Cuyper die de exploten van de jeugd van toen nog eens voor onze ogen haalt.

Marc Gillisjans vervolgt zijn artikel in het vorige nummer over de bijnamen, nu is het de beurt aan Meuzegem en Neerpoorten.

Foto's en de details die er op staan vertellen soms zoveel meer dan alleen de namen van de personen die er op te zien zijn, Eric Van Baelen kan u dit beamen.

Gust De Bondt gaat in zijn artikel op zoek naar de laatste mandenmakers in Meise, één van de oudste beroepen voor de fabricatie van gebruiksvoorwerpen die men in elk dorp nodig had.

In de rubriek krantensprokkels, toch ook een belangrijke bron voor ons erfgoed, kan u wat nieuws van vroeger vinden dat toen tussen de mensen druk besproken werd.

Met het volgende artikel beleven we een stukje van WO2 door de herinneringen van Yvonne Olbrechts.

En elke soldaat uit WO1 heeft ook zijn eigen verhaal... zo ook dat van "Zjang van den hoek", een artikel geschreven door zijn neef Jef Van den Brande.

Het verleden moeten we koesteren en dankzij deze artikels kunnen we iedereen er doen van mee genieten én meeleven.

Weer een pakketje kennis dat niet meer verloren zal gaan...

Veel leesgenot,

Sofie Willems,
penningmeester.

INHOUD

<i>Jef De Cuyper</i> – De start van de Chirojongens in Meise	3
<i>Jef De Cuyper</i> – De start van de Chiromeisjes in Meise	26
<i>Marc Gillisjans</i> – Bijnamen in Wolvertem – deel Meuzegem & Neerpoorten	32
<i>Eric Van Baelen</i> – Voedselbedeling in Wolvertem tijdens WO1	36
<i>Gust De Bondt</i> – De laatste mandenmakers in Meise	37
Krantensprokkels	42
<i>Yvonne Olbrechts</i> – Herinneringen aan de oorlog 1940 - 1945	43
<i>Jef Van den Brande</i> – De ware lotgevallen van een soldaat in de oorlog 14 - 18	50
Aquarel van het kasteel van Boechout door C. Brandner	52
Info over de kring & sponsoring	53

DE START VAN DE CHIROJONGENS IN MEISE

Jef De Cuyper

De Chirojeugd van Meise werd opgericht in 1945, onmiddellijk na de tweede wereldoorlog. Maar de aanzet was er al in 1934 en langzaam groeide het voort tot het allemaal in z'n plooi viel...

DE BEGINJAREN 1945 – 1958

Als je in oude films over Duitsland de jeugd ziet opstappen, zie je veel gelijkenis met de uniformen van de Chiro toen: bruin hemd, gele das, donkerblauwe korte broek, 2 paar grijze kousen en hoge schoenen.

Dat bracht in Meise zo kort na de oorlog, heel wat herrie teweeg. De stichters hadden uiteraard alleen de positieve elementen van jeugdwerking overgenomen, maar de link werd toch gelegd.

Het mag een meesterzet genoemd worden, dat onderpastoor Verstraeten de kinderen van Jean De Cuyper uit de Rozenboom in de Chiro kreeg en zo de roddels stopte.

Mijn vader runde het lokaal van de Oud Soldaten, een gelegenheidsfanfare waarin de beide fanfares samen speelden. Die luisterde de Vaderlandse plechtigheden van de oud-strijders op.

Ik herinner mij dat als de Chiro voorbij marcheerde, klanten in de herberg riepen: "de zwarten zijn daar" ("zwarten" was de scheldnaam voor collaborateurs).

Mijn vader zette die oproerkraaiers prompt op straat.

E. H. Verstraeten, stichtte Chirogroep – jongens - Sint-Martinus Meise.

Het waren toen vooral de onderpastoors in de parochies die het initiatief namen. De leiding werd toen nog "bestuur" genoemd en er was in feite geen hoofdleder zoals nu.

Er werd gestart met twee vendels: de *vossen* en de *leeuwen*, geleid door Frans Keppens, Miel Van Campenhout, Miel Vanderveken, Jean Huysmans, René Jacobs en Xavier Olbrechts.

Later kwamen er nog bij: Rik Leemans, Roger Lafon, Jan Robeyn en Paul Van Gompel.

Voetbal bij de Chiro van Wezembeek – Oppem.

Achterste rij:: Louis Heyvaert, Jean Verbaanderd, ... De Smedt, Désiré Maes, Louis De Smedt, ?, Bert Krokaert, Jef Keymolen, onderpastoor - proost Verstraeten.

Rij vooraan: Danny Van den Broeck, Robert Haverals, Guido De Cock, Pierre De Smedt, Edward Olbrechts

De Chiro was een van de belangrijkste jeugdverenigingen in Meise en opende haar activiteiten voor de kerk, toen het Chiroheem er nog niet stond.

De uiteenzetting van Miel Vander Veken geeft een kleurrijke beschrijving van toenmalige gebruiken:

Zondag, 25 maart 2007.

Beste Mensen,

Leider Roel heeft me gevraagd wat te komen vertellen over de beginperiode van de Chiro, want naar hij zegt herinnert hijzelf er zich niet veel meer van.

Spreek over de beginperiode van de Chiro, dat wil zeggen de jaren 1946/47, dat is halverwege de vorige eeuw, dat is héél lang geleden.

Komt daarbij het dalende geheugen eigen aan mijn leeftijd, en dan moogt ge van mij aannemen dat de herinneringen vrij vaag worden.

Maar sommige zaken staan nog klaar voor de geest.

Laat me U een beeld ophangen van de Chiro-jongens van de jaren 1950:

- een bruin, chocoladebruin hemd met geel-oranje das, samengehouden door een gevlochten, bruinlederen dasring;
- een korte, donkerblauwe ribfluwelen broek, pijpen 10 cm. boven de knie. Stoere jongens vouwden de pijpen nog een slagje om, kwestie van hun gespierde benen te laten zien;

- deze broek werd in het middel stevig aangespannen door een bruinlederen broeksriem met Chiro-gesp waarop "Hou en de Trou";
- twee paar grijze wollen sokken. Eén opgetrokken tot aan de knie met een klein omslag, het andere paar opgerold over de rand van de zware, zwartlederen botinnes;
- op de linkermouw, de "badge" of schild van zijn eenheid: burchtknappen, knappen, kerels, aspiranten, leiders.

Ziedaar onze Chiro-jongens in uniform voor lente, zomer, herfst en winter!

Het mocht straatstenen hard vriezen: korde broek! In de heetste zomerdagen verscheen je op het appel met twee paar wollen sokken in hoge bottines.

Zo moest het, zo was het!

Of daar naartoe is het gegroeid.

In het begin was het herkenningsteken een driehoekig geel tipsjaaltje rond de hals!

¶ In het begin gingen ze samen op bivak met de groep uit Wezembeek-Oppem.

Dat begin situeert zich in 1946 toen priester Verstraeten tot onderpastoor in Meise werd benoemd.

Hij kwam van Wezembeek-Oppem, waar reeds een jongensgroep bestond, gegroeid uit de vroegere patronaatswerking.

Priester Verstraeten verzamelde hier dus ook een groepje jongens van 10–14 jaar, vooral gerekruteerd uit de misdienaars van de parochianen (en nog wat oudere brave jongens, zoals ik).

Voor de huidige jeugd: een “misdienaar” dat is een uitgestorven ras. Dat waren jongens, verkleed in kleine priesters die de pastoor hielpen bij het celebreren van de mis.

Er werden twee groepen gevormd, “vendels” genaamd: de “vossen” en de “leeuwen”, ieder met hun eigen strijdkreet: “vossen slim!” en “leeuwen ... sterk!”

Strijd was een belangrijk gegeven in het toenmalig gedachtengoed. Er werd nogal gestreden gestampt en gevochten op die spelnamiddagen. Maar volgens de proost (priester Verstraeten) moest je ook strijden tegen jezelf om dapper en kranig te worden, en strijden tegen slechte kameraden.

De slechten dat waren “de anderen” die niet in de Chiro waren. De jongens die naar de voetbal gingen of op café zaten of erger nog: met de meisjes liepen en gingen dansen! (later dan) Nee, een Chirojongen deed dat niet, mocht dat ook niet!

Met slogans, pardon, met: *wachtwoorden* werd dat erin gepompt: “tot strijd bereid!”.

Op vrij korte tijd kreeg de groep vorm en structuur. We sloten officieel aan bij de landsbond van de Chiro.

We kregen een groepsleider: Verstraeten had een jonge man van vooraan de twintig, Jan Robeyn, bereid gevonden deze functie op zich te nemen. Hij werd tijdens de schoolvakanties geholpen door een seminarist: Roger Lafon.

Er werden afdelingen samengesteld: burchtknappen, knapen, kerels, ieder met een afdelingsleider, hulpleider en vendellieden.

Als lokaal mochten we over de patronaatzaal beschikken.

In de zaal zelf speelden de kerels, het lokaal van de burchtknappen was de scène en dat van de knapen het keldertje onder de scène.

De patronaatzaal was natuurlijk voor de ganse parochie. Had de Boerinnengilde een koffienamiddag, of de KWB een kaartavond, of speelde de BJB toneel, sorry, dan was de zaal niet vrij en stonden we op straat.

Al die moeilijkheden ten spijt, groeide de Chiro uit tot een grote geordende en gedisciplineerde maar vooral toffe bende!

Elke zondag, en dan bedoel ik ELKE zondag, 52 zondagen op een jaar, was het Chiro!

Geen excuses van “ik moest mijn huiswerk nog maken” of “ik was moe” of “ik moest op familiebezoek”... als het Chiro was, was je present! Dus elke zondag was er vergadering, en die bijeenkomst begon om 14u.30 met het lof.

Leiders, v.l.n.r.:
Karel De Goeyse,
Paul Van Gompel,
Herman Boon,
Pierre Verbeeck,
Frans De Cuyper,
.Jef Bogaerts,
Nic Sidderé,
Jos Van Humbeek,
Louis Krokaert,
?,
Rene Cammu,
Bert Krokaert

Het lof was een gebedsstonde in de kerk, geleid door de pastoor, waar Latijnse liederen werden gezongen, de paternoster of de *litanie van alle heiligen* werd gebeden en kwistig met het wierookvat werd gezwaaid.

Na het lof openingsformatie "aan den baron" achter de kerk.

Afdeling per afdeling, met *vendelleiders* en *penoendragers*, gelijnd in rechte gelederen.

De leiding vooraan geflankeerd door de banierdragers.

Iedere afdelingsleider inspecteerde op militaire wijze zijn troepen man per man, en maakte daarbij de nodige opmerkingen: "je haar is niet gekamd!", "je das zit scheef!", "je draagt maar één paar sokken!"...

Daarna iedereen fiks in houding voor de groet aan de vlag en het vlaggenlied.

Een moraliserend woordje rond het thema van de maand door de groepsleider of de proost; nog een lied en een paar kreten zoals "tot de daad paraat" en de uitleg over het namiddagprogramma.

Dat allemaal in perfecte stilte!

Eindelijk: "*ingerukt ... mars!*" en de namiddag kon beginnen.

De groep groeide en floreerde in een plezierige sfeer.

Halverwege de jaren 1950 telde de groep 80 tot 100 leden, enkel jongens uiteraard, met een leiderskorps van in 10-tal man, de meesten rond of boven de 20 jaar.

Op een bepaald moment kwamen er 4 leiders in militair uniform naar de vergadering, want een dienstplichtige moest ook buiten de kazerne steeds "in soldaat" blijven lopen.

Was het in de geest van de toenmalige missies, waar missiepaters een weekend lang in de parochie waren om de gelovigen op het goede pad te houden, en bulderende preken hielden over hel en duivel, en waar "*Vlaanderen zijn zonen uitzond*" om de negertjes te gaan bekeren... Ik weet het niet. Maar toen zonden wij ook twee leiders uit naar de Verbrande Brug om daar een Chirogroep te starten.

*Klaar voor de rattenvangst in de Roost poseren ze voor de schuur van Van Gijssel.
Staan: Rik Rosiers, Louis Heyvaert, Piet De Cuyper, Désiré Maes, Jules Van Gompel, Marcel De Smedt, Johan Wauters, ?, Herman Ooms, Jean Verbaanderd, Edward Olbrechts, Laurent Krokaert, Louis Krokaert, Willy Van Gompel, Pierre De Smedt.
Gehurkt: Jean De Meuter, Jan De Mol, René Cammu, Jef Olbrechts, ... De Smedt, Louis Van de Velde, Frans Keppens, Louis De Smedt en Guido De Cock.*

Op Sinksenweekend in Rijmenam.

Achterste rij: Laurent Krokaert, Hendrik Rosiers, Jef Olbrechts, ?, Marcel De Smedt, Willy Van Gompel, Jean Verbaanderd, Désiré Maes, Jean De Meuter, ?.

Middelste rij: ?, Herman Ooms, Bert Krokaert, Guido De Cock, Pierre De Smedt, ?, Louis Heyvaert, Louis Krokaert.

Rij vooraan: ?, ?, Edward Olbrechts.

En dan, in 1956, zonden wij ook onze proost uit op missietocht. Nee, het was anders: Verstraeten werd pastoor benoemd in Beigem.

Gedurende meer dan een jaar moesten we het stellen zonder proost, maar dat ging ook wel.

En toen, einde 1957 meen ik, kwam Herman Boon. Een kersvers gewijd priester. 24 jaar, vol dynamische en vernieuwende gedachten.

Hij kreeg hier in Meise een grote, prachtige Chirogroep cadeau, met een zelfstandig en sterk leiderskorps, waarvan verschillende leiders ouder waren dan hijzelf.

Daardoor kwamen er bepaalde wrijvingen, en Herman Boon vond dat de jeugd niet door oude mannen moest geleid worden.

Het werd dus een tijd van machtswissel.

Op korte tijd was de oude generatie leiders weggewerkt of uit zichzelf vertrokken en kon een nieuwe periode voor Chiro Meise beginnen.

Ik dank U voor uw aandacht.

DE CHIRO VAN GISTEREN EN VAN VANDAAG

Zoals het erg moeilijk is de geboorte van jezelf te beschrijven, zo rijzen er ook heel wat problemen als je de ontstaansgeschiedenis tracht te schetsen van een Chiro waarin je zelf pas de laatste jaren actief bent.

Er rest maar één mogelijkheid, en dat is terug te grijpen naar het spel uit je kinderjaren: puzzelen.

Enthousiaste oud-Chiroleiding en andere sympathisanten halen herinneringen op, zoeken zich een weg door het stof van hun verleden en brengen teksten, boekjes, foto's en films mee terug. Als lid van "de Chiro van nu" moet je soms een glimlach onderdrukken bij het zien van zoveel traditie, verrast stilstaan bij de vele veranderingen, maar door dat alles heen groeit het besef dat het gaat om één en dezelfde Chiro.

Nu de Chiro van Meise haar halve eeuw viert, kunnen we moeilijk anders dan even achterom te kijken: voor "de Chiro van nu" het blootleggen van de wortels van de Chiro, voor "de Chiro van toen" wegwijzers naar die vervlogen Chiro tijden...

Mijn eerste bivak, in Gompel, met onderpastoor Verstraeten mee op de wip.

Terwijl de oorlog langs vele wegen door het land kroop, richtte zich een beweging op die zich niet liet overschaduwen: de Chiro. Haar naam ontleent zij aan de Griekse benaming van de beginletters van Christus, de **X** (chi) en de **P** (rho).

Duidelijke idealen tekenden de groep die al sinds '34 langzaam maar zeker van de grond kwam.

Ook in Meise bleef het niet stil.

Meteen na WO2, in de lente van '45, stak de Chirogroep Sint-Martinus-Meise van wal, met onderpastoor Verstraeten en als eerste leden o.a. Frans Keppens, Emiel Van Campenhout, Jean Huysmans, Frans De Donder, Xavier Olbrechts, Emiel Vanderveken, Alfons Krokaert,... Net zoals bij hen bleef het bij de jongens tot twee groepen beperkt: de jongknappen en de kerels, toch goed voor zo'n 50 leden.

In november '47 werd de volgend stap gezet: Frans Keppens werd aangeduid om te zorgen voor de officiële aansluiting en verzekering.

Nu, zovele jaren later, is de Chiro nog steeds een levende beweging: elke zondagnamiddag wordt er gelachen en gespeeld.

In het begin waren er 2 vendels: De vossen met Frans Keppens, Emiel Van Campenhout, Miel Vanderveken en de leeuwen met Jean Huysmans, René Jacobs, Xavier Olbrechts.

Dat bestuur bestond uit: Frans Keppens, Xavier Olbrechts (+), René Jacobs (+), Emile Van der Veken, Jean Huysmans, Roger Lafon (+), Jean Robijn (kwam er later bij), Emile Van Campenhout... *(uit het verslagboek 11.4.1946 tot 29.1.1948).*

De jongens hebben een tijd lang een huis van Jan Van Gijsel bij de Drijtoren (met 2 leeuwen aan de voorzijde) kunnen gebruiken. Dat werd echter afgebroken toen de A12 gelegd werd.

De Chirojongens renden heen en weer tussen het voetbalplein aan de Koningin Astridlaan, de terreinen aan de Schapenbaan, de "Manke Vos",... Vandaag kent iedereen de "zevenwegkes", de speeltuin, het kerkplein of gewoon het eigen Chiroplein.

Uniformen liggen in alle maten in De Banier. De Chirohemden bieden plaats aan vijftig jaar Chiroleven: de Chiro van toen en de Chiro van nu zijn uiteindelijk toch dezelfde gebleven...

Mijn eerste bivak was toen ik 6 jaar was.

Mijn moeder had een uitzondering op de leeftijd kunnen verkrijgen, om zo van haar jongste bengel 10 dagen verlost te zijn.

Tijdens het nachtspel was er paniek. Men vond mij niet meer. Ze hebben toen het bos uitgekamd, maar tot hun grote verrassing vonden ze mij, in de armen van de bivakmoeder in de kooktent. Die vond mij te klein en had zich zo om mij bekommerd.

De bivakken gingen door in 1945 in Bonheiden, 1946 Brasschaat, 1947 Godinne, 1948 Bövingen (Groothertogdom Luxemburg), 1949 Gompel, 1950 Laforêt-Vresse, 1951 Rijmenam, 1952 ..., 1953 Sart-lez-Spa,

In 1952 stuurde onderpastoor Verstraeten Guido De Cock naar de Verbrande brug bij pastoor De Brie om de Chiro er terug bovenop te helpen.

Hij was toen 16 jaar en deed dat gedurende anderhalf jaar.

Ik herinner mij ook de bivakplaats in Godinne aan de Maas. Wij moesten ons wassen in de stroom en er werd gegeten op de grond op de koer van de school, waarin wij sliepen.

Bij een uitstap in Liezele vochten ze een zeeslag uit in bootjes op de vijver. Onderpastoor Verstraeten waagde zich in de boot en hij werd in de vijver

gekiept. Wij kwamen er wel achter dat hij onder een lichte zwarte regenjas (de priesters droegen toen nog een zwart kleding) een zwembroek aan had. Het was allemaal opgezet spel.

De opeenvolgende groepsleiders waren: Frans Keppens, Rik Leemans, Miel Van der Veken en Paul Van Gompel tot 1958.

DE JAREN 1958 – 1968

De enorme bloei van de Chiro in die periode, was te danken aan de nieuwe onderpastoor en proost Herman Boon pr.

Als zoon van de directeur-generaal van de BRT kreeg hij van huis uit een uitstekende culturele bagage mee.

Hij was een charismatische persoonlijkheid met een onuitputtelijke werkkraft: dag en nacht zette hij zich in voor zijn Chiro. Hij zou de jeugd van onze parochie op een hoger niveau tillen.

Op zijn kamer stond een beeldje van een gekende kunstenaar, dat symbool stond voor zijn doel: ons omvormen tot jonge, bewuste, stijlvolle, katholieke Vlamingen.

De vroegere generatie leiders stond enigszins kritisch tegenover hem. Zij namen hem klaarblijkelijk de drastische hervormingen kwalijk, die hij doorvoerde. Enkele oude getrouwen ruimden zo plaats voor een nieuwe generatie.

Als jonge belhamels protesteerden wij toen tegen de toch wel strakke discipline die ons opgelegd werd.

Op bivak in Lommel protesteerden wij tijdens de ouderbezoekdag door op de deurtjes van onze slaappleatsen opschriften aan te brengen met "stalag ...". Dat werd niet in dank aanvaard.

Mijn broer Frans De Cuyper werd groepsleider opgevolgd door Kor Van Schel in 1967.

HET CHIROHEEM

Het levenswerk van Herman Boon pr. is natuurlijk de bouw van het Chiroheem.

Op die plaats in de Krogstraat stond een kleine boerderij waarin de klokkenluider – bezembinder woonde:

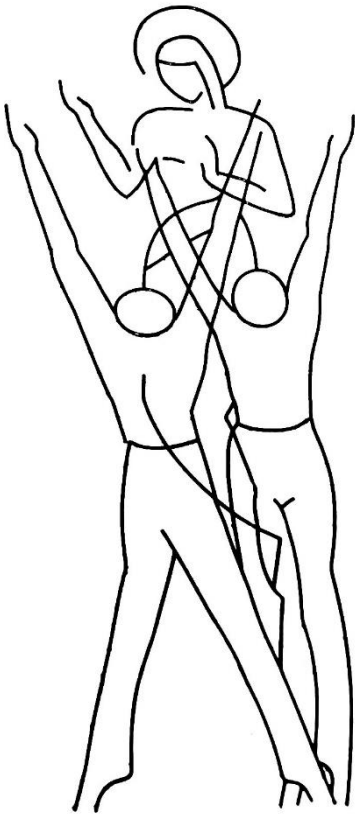
Op die 25 are grond van de kerkfabriek voltrok hij op anderhalf jaar, wat velen onmogelijk achtten. Het Chiroheem werd een feit van de start op 31.3.1958 tot de voltooiing op 13.9.1959.

In het eerste plan zou het lemen huisje dat er stond geïntegreerd worden, maar dat bleek irreëel.

Alle werken werden door vrijwilligers uitgevoerd, met de hulp van vermogende aannemers en industriëlen.

Voor het speelplein werd de afbraak van het Congopaviljoen van Expo 58 aangevoerd.

De afwerking en verfraaiing liet hij uitvoeren door plaatselijke kunstenaars en vrienden uit het artistieke milieu.

Op de gevel zien wij nu nog zijn ideaal: de voorstelling in smeedwerk van **Karel Meert** uit Asse van twee jonge mannen die hun armen reiken naar Jezus Christus:

De oorspronkelijke tekening, die een jongen en een meisje bevatte, was van Luk Crayesj. en werd hertekend door Willem Rosiers en Eugeen Van den Broeck. De Chiro was toen nog niet gemengd en

vandaar die wijziging van het origineel...

Op de koer voor het gebouw van het Chiroheem staat ook een Maria-kapel met de betonnen "burchtgravinne", gemaakt door de duivel doet al van de Kunstkring en Natuurpunt: Julien De Roover.

Het heem is onmiskenbaar zijn grootste realisatie in Meise, waarbij hij de hele parochie, gelovigen en ongelovigen achter zich kreeg.

In zijn eigen woorden:

Ik ben eraan begonnen, niet omdat ik een jonge idealist ben. Maar omdat ik een priester ben, een gewijde leerling van de Heer. Ik was en ben er zeker van dat Hij alles kan. Ik had geen frank. Dank zij al de hulp zal dit heem ons slechts een half miljoen kosten. Er zijn reeds 200.000 fr. betaald.
Herman Boon pr.

Bij de bouw van het Chiroheem voorzag Herman Boon elk lokaal van prachtige religieuze kunst, uitgevoerd door toen hedendaagse, jonge en oudere kunstenaars.

In Jeugdclub Knødde is een van die religieuze kunstwerken verdwenen onder een laag mortel.

"**Het Laatste Avondmaal**" toonde in zwart-wit de twaalf apostelen met Jezus die bediend worden door Maria.

De schetsen van onze proost ter voorbereiding ervan, zijn gered uit de archieven van de Chiro (*nu gedeponneerd in het parochie-archief*).

Het zou prachtig zijn als een van onze kunstenaars deze muurschildering opnieuw schildert. Wie doet dit voor onze jeugd in onze parochie? Of anders zou er ook een foto kunnen aangebracht worden van het kunstwerk?

Wie waren dan die twaalf apostelen in die periode? Het schilderij stond op de muur van het lokaal van de aspirant-leiders.

Volgens mij waren dat toen: Jan Bogaerts, Roger Cooreman, Jos Van Nieuwenhuyzen, Raf Meyskens, Jef De Cuyper, Frans Heyvaert, Oscar Wellens, Jef Van Gompel, Wilfried De Goeyse, Jean Potums, Hugo Ooms en Paul Van de Velde.

Wij speelden in die periode eens het passiespel. Ik was in dat stuk de apostel Joannes. Mijn broer Piet beschrijft in zijn: "*Toneelleven in Meise*" zeker deze opvoering. Of de andere "apostelen" ook een rol speelden en wie van de twaalf, zou ik graag achterhalen.

Het vlaggenschip is zeker de muurschildering van "**Het Laatste oordeel**" volgens het Nieuw Testament -*God is Liefde*- in het leiderslokaal.

Herman Boon kon de jonge **Jan Beekman** overhalen om dat uit te voeren.

Het is monumentaal en verdient zeker aandachtige bescherming.

Het Laatste Avondmaal.

Het Laatste Oordeel.

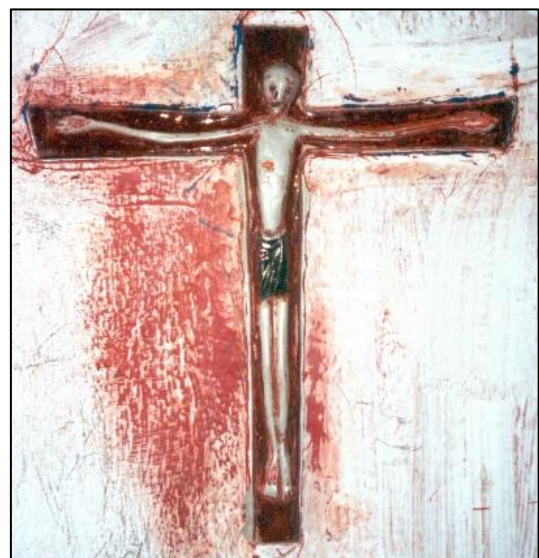
Jan Beekman heeft het ondertussen gemaakt in Amerika en deze muurschildering kreeg zo een onschatbare waarde. Het biedt een antwoord op de afschrikkende oude muurschildering in de St.-Martinuskerk volgens het Oud Testament: *de vergelding*.

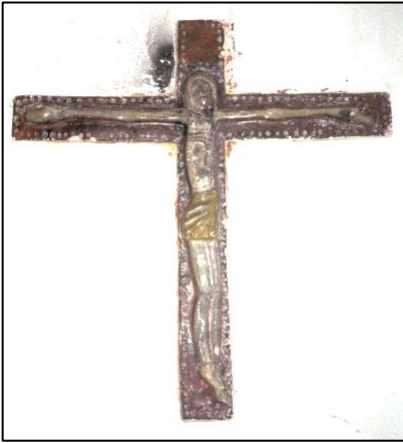
Ik vernam dat Jan Beekman via www.beekman-foundation.com contact nam om herstellingen uit te voeren. Jan beloofde dat toen wij hem ontmoetten in Kruishoutem met Dries en co.

De gemeente Meise kocht van hem twee moderne schilderijen, die vroeger in het talenpracticum van het AudioVisueel Centrum hingen (*waar nu De Muze van Meise gevestigd is*).

Zij werden na een kleine passage in de huidige lokalen in *Wolvertem* overgebracht naar het oude gemeentehuis in *Wolvertem*.

In het lokaal van de Jongknaben was een kruisbeeld in brons van **Hein Pohlennz**.

De Burchtknappen, in het laatste lokaal, kregen een kruisbeeld in ceramiek van **Joost Maréchal** en een Lieve Vrouw in opaline van **M. W. Plettenberg**.

In het lokaal ernaast van de Knapen, een kruisbeeld in ceramiek van **Van de Weghe** en een Lieve Vrouw in ceramiek van **Joost Maréchal**.

In het lokaal van de Kerels, naast het leiderslokaal, een kruisbeeld van **R. de Pelsmaecker**, een Lieve Vrouw op glas geschilderd door **Kamiel Cauwenbergh** en een fakkel met siertekst op de muur geschilderd door **Willem Rosiers**.

Citaat:

Het tehuis en de versiering moeten zelf reeds opvoeden.

Langs hun zintuigen onze jonge mensen met schoonheid voeden.

Langs de schoonheid en de goedheid komen zij tot het stellen van daden, die hen brengen tot de werkelijke ontmoeting met God, die de goedheid en de schoonheid zelf is, want Liefde.

Een schone Chirogroep in een schoon heem. Zo leren zij schoon leven.

Herman Boon pr.

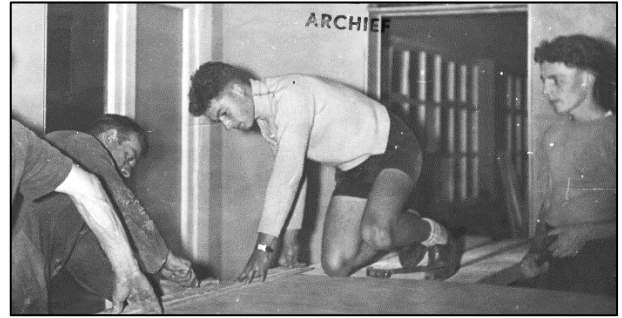
Ik was toen 17 en dat viel samen met de aspirant-leiders.

Wij waren met een zo grote groep, dat wij door Herman Boon per twee uitgestuurd werden op missie.

Zo startte Raf Meyskens met Hendrik Rosiers de afdeling in Eversem.

Ik werd naar Strombeek gestuurd met Nick Sidderé, die daar bleef.

Daarna mocht ik de Chiro van Humbeek opnieuw opstarten.

Aan het werk bij de bouw van het Chiroheem: ?, Paul Van de Velde en Jef De Cuyper.

En ook Herman Boon stak een handje toe...

De Chiro in de processie op de Brusselsesteenweg. De vaandeldragers zijn: ?, Bert Krokaert (met de witte kousen) en Guido De Cock.

*De officiële inwijding met toespraken.
v.l.n.r.: de gewestleider ... , Herman Boon pr., pastoor Brams, E.H. Engelen, Frans De Cuyper.*

*De officiële inwijding met toespraken.
v.l.n.r.: de gewestleider ... , Herman Boon pr., Frans De Cuyper aan de micro, pastoor Brams, E.H. Engelen.*

DE VERRUIMINGSJAREN

In 1965 trok Herman Boon de jeugdwerking open voor alle jongeren van onze gemeente (toen de parochies *Meise* en *Rode*).

De *Jeugdraad* werd voor het eerst opgericht. Die bestond in 2011 dus 46 jaar in Meise en géén 25, zoals gevierd.

Drie nieuwe verenigingen werden opgestart in het kader van de open jeugdzorg, maar nauw verbonden met de Chiro. Ik vond persoonlijk dat onze proost alles te veel bekeek door de bril van de Chiro.

Voor hem was àlles Chiro en stond de open jeugdzorg in functie van de Chiro.

Patclub stond voor jongeren van 6 tot 14 jaar.

Jongerenklubs stond open voor 14 tot 18 jarigen.

Jeugdgemeenschap voltooide de kringloop met 18 tot 25 jarigen (nu is dat Knødde).

In deze periode trok Herman Boon met de oudsten naar Aosta in Italië.

Deze kampen werden onvergetelijk ingebrand in het geheugen van wie het meemaakte.

Ik kan zo nog een halve encyclopedie vullen met herinneringen aan deze periode.

Maar dat zou ons te ver leiden: surf eens naar <http://blog.seniorennet.be/Hermanboonpr> en bekijk het uitgebreide filmarsenaal uit die periode.

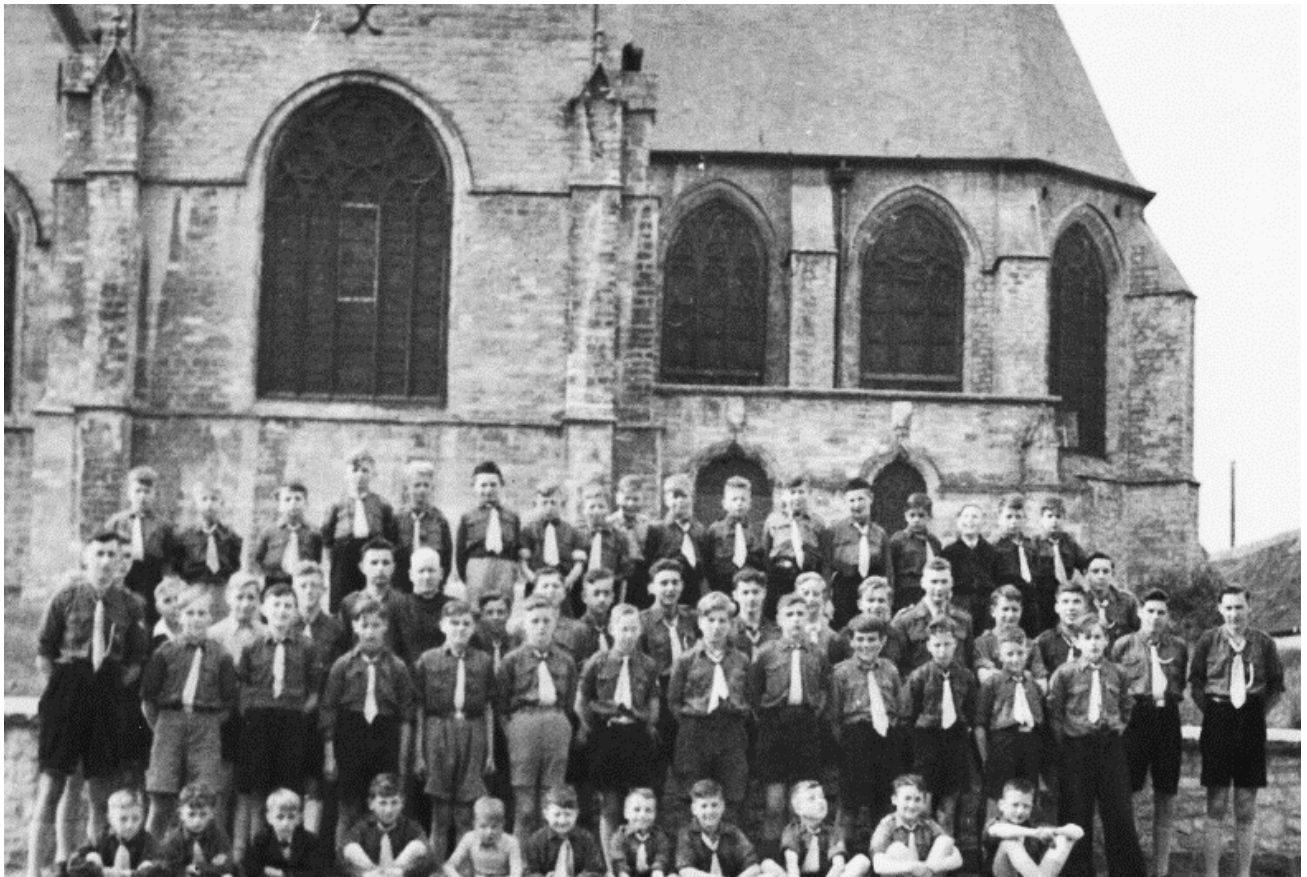
Een mini – geschiedenis met oude foto's staat in "*Meise, onder de toren van St.-Martinus*" (helaas uitgeput maar nog beschikbaar op CD-rom).

Ondertussen is er ook een filmpresentatie en een fotopresentatie gemaakt in de reeks Sib.

De leiders staan paraat bij het bezoek van een missionaris uit Kongo. Ik kreeg toen de opdracht om in de Zuidstraat in Brussel een muziekkapel te gaan kopen voor de groep waar hij proost van was.

We zien Gilbert Moerenhout, ?, Guido Cognie, ?, Raf Meyskens, Herman Boon pr., een Witte pater, Etienne Van Lemberghen, Paul Vandevelde, Oscar Wellens.

Hier staat de volledige groep van toen...

*Onder meer op de bovenste rij: Paul Van Gompel, Frans De Cuyper, ... Teck en Hugo Ooms;
en op de rij daaronder ook Jean Potums, Bert Krokaert, Alfons Cleynhens, Rik Verbeeck en Jef Bogaerts.*

Toen reeds bloot op de foto:

Jef De Cuyper, Frans Heyvaert, Paul Van de Velde, Roger Cooremans, Wilfried De Goeyse en Jef Van Gompel.

Op bivak in Blens (Duitsland): Frans De Weerd, Jef De Cuyper, Francis Olbrechts, Guido Cognie en Jaak Olbrechts (derde voorzitter van Jeugdraad Meise).

*Leidersploeg 1961:
Bovenste rij: Victor Heyvaert,
Jan Dobbé, . Olbrechts, Jan Keymolen
Middenrij: Livien Thoelen, Herman Boon pr.
Onderste rij: André Keymolen,
Frans Heyvaert, Frans De Cuyper,
Paul Van de Velde*

*De leiders op één rij voor het heem:
onder andere Raf Meyskens, Jean Potums, Jef Bogaerts, Alfons Cleynhens, Roger Cooreman, Frans De Cuyper.*

De jongknaben met Herman Boon die voor het concilie Meise 50 jaar vooruit bracht. We zien Johan Van Nerum, Herwig Van Nerum, priester Herman Boon, Jan Moreau, leider Jan Bogaerts en Verbeeck.

Zoekprentje: waar zit (ligt?) de onderpastoor–proost Herman Boon? De pret kan niet op bij Frank Vindevogel, Verbeeck, Frans Luypaert en de anderen.

Bivakplaats Basseiles.

*De muziekkapel
onder leiding van
groepsleider Frans De Cuyper.*

*Rechts: trompetters Raf Meyskens, Jos Van
Nieuwenhuyzen, Marcel Heyvaert, Jef De Cuyper.*

*Onder: Willy Nica, ?, Jos Dobbé, Jos
Van Nieuwenhuyze, Jef De Cuyper,*

*Jan Bogaerts, Frans Heyvaert,
Paul Van de Velde, Willy Nica.*

Louis Becq met Frans Heyvaert.

*Aspiranten met De Weerdt als leider rustend op een rots in de Ardennen:
?, Jef Van Buggenhout, Frans De Weert, Pol Ooms, ?, Karel De Vlieger,
Eddy De Ridder, Jos Dobbé, Bert Van Thienen?, Karel De Vlieger.*

*René Cammu, ... Verbeeck, Aimé Verhulst,
Hubert Leemans en Marcel Heyvaert*

KWB- & Chirotoneel onder regie van Jef Wellens, Jan Keymolen, Jean Pierre Rubbrecht, Piet De Cuyper, Gust Van Thienen, Jef Wellens.

Naar de TV met Toni Corsari. Op de rechtse foto: Hubert Leemans, Jean Claude Algoet, Jos Dobé, Daniel Heyvaert, Jan Keymolen en zittend Bogaerts, Jos Teck en Jan De Ridder.

De Chirojongens traden op met een Russische mannendans: Jan De Ridder, Jos Dobbé, Jan Keymolen, ?, ?, Hubert Leemans, Luc De Roy, Godfried Van Campenhout, zoon van de beenhouwer, Alfons Peeters.

Er werden door de Chiro regelmatig go-cart-races ingericht om de bivakkas te spijzen, hier met Michel Wijns in volle actie.

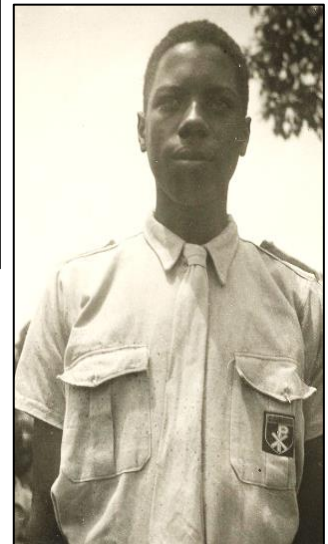
Bivak in Ötz - uitstap naar Obergurgl / Hochgurgl... de longen vullen met de zuivere berglucht...

Jan De Ridder, Jos Teck, Hubert Leemans, Godfried Van Campenhout, Jean Claude Algoet, ?, Daniel Heyvaert.

De jongknaben-zegen met Jef De Cuyper, Jan Bogaerts en Herman Boon.

Ook in Kongo werd de Chiro opgestart en wij schonken een muziekkapel. Dit is Emilie Bigirmana.

Onontbeerlijk op elke bivak: de bivakouders. Hier rust de generatie nà moeder De Ridder en moeder Olbrechts even uit: Louis De Smedt, Elise De Ridder, Bernadette Van de Velde, Germaine Cammu, Rik Thielemans en Frans De Weerd.

DE CHIRO NADIEN

Op zondagvoormiddag gingen de eerste leden met hun ouders naar de Eucharistieviering.

Zondagnamiddag konden zij zich amuseren in de Chiro.

In het begin werden zij nog begeleid door enkele ouders, maar al snel ontstond een echte leidersploeg.

De Chiro werd alsmaar talrijker. Het werd ook nodig de groep te verdelen in kleinere leeftijdsgroepen, zoals dat nog steeds het geval is.

1996

Chiro: met 50. Inderdaad goed gerekend! Dit moest natuurlijk gevierd worden. Het werd een groot feest met tal van activiteiten om nooit meer te vergeten.

1997

Wegens het grote aantal leden bij jongere groepen werd een nieuwe leeftijdsgroep opgericht: de *pinkels* (bij de meisjes) en de *kadeekes* bij de jongens.

1998

De samenwerking tussen jongens en meisjes liep steeds beter en beter. Waarom gaan we niet eens samen op bivak? 21–27.07.1998 in Medendorf werd het eerste gemengd kamp. En het was een succes. Vanaf nu amuseren wij ons elk jaar opnieuw met onze vriendjes en vriendinnetjes op Chirokamp.

2000

De vrouwelijke Chirohelpt was serieus uitgedund. Dus de vraag om een gemengde leiding te starten werd gauw gesteld.

2000-2001

werd het eerste jaar met een gemengde leiding. Ook de jongste groep werd gemengd en kreeg een nieuwe naam: de sloeberkes.

20...

Wat zal de toekomst ons brengen? Is de Chiro helemaal gemengd? Misschien zijn er geen leiders of leidsters meer? Misschien zijn er geen leden meer omdat die allen thuis zitten achter hun computer? Chiro of internet? Waarom niet? Of moeten we wel een nieuwe garage bouwen voor de helikoptertjes waarmee onze leden elke zondag naar de Chiro komen gevlogen? We houden je op de hoogte...

(Bovenstaande gegevens komen van de website van de Chiro van die tijd.)

DE ACTIVITEITEN

Wat deden ze zoal de zondagnamiddag en op bivak?

Er werd gespeeld!

De spelletjes die gedaan werden waren gevarieerd, bijvoorbeeld:

Dasroven.

Dat bestond erin dat iedereen zijn das in zijn broek achteraan stak. De das vormde als het ware een staartje.

Dan kwam het erop aan, zoveel mogelijk dassen af te pakken van de anderen.

Er werd wat afgevochten!

Oversteken.

De twee vendels stelden zich op aan weerszijden van het terrein.

In het midden namen de vangers plaats. Ze moesten overlopen naar de overkant zonder dat ze aangetikt werden door de vangers.

Wie laatst overschoot was de winnaar.

Trektochten en zoektochten.

De opdracht was, via aanduidingen onderweg een schat gaan zoeken.

Ik herinner mij dat dit vaak naar de Bloemenlanen achter de Plantentuin ging. Daar stond een afgedankte tank van de Duitsers uit WO2. Er werd een pak chocolade in verstoopt.

Van aan de kerk in Meise verliep de zoektocht dan via aanduidingen onderweg.

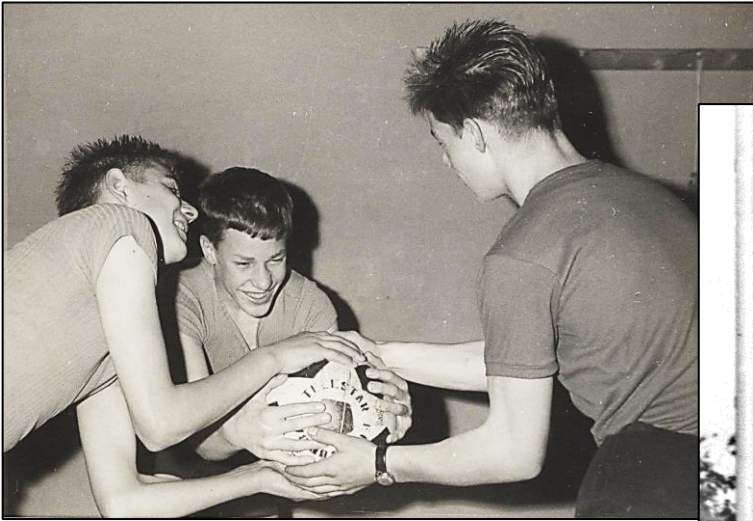
Wie eerst de schat vond kreeg de buit!

Olympische spelen.

Allerlei disciplines van de spelen werden nagebootst: worstelen, speerwerpen, kogelstoten, sprint, enz.

Maar ook touwtrekken, hoog over gespannen touwen oversteken, tikkertje, flessen vullen, haasje-over-of-onder, kringspelen... en natuurlijk ook een hoop balspelen...

BIVAKKEN

Juli 1945: op bivak te Bonheiden met ploeg van Wezembeek (bij voetbal verliezen we hen).
1946: Brasschaat met de Chiro van Oppem.
1947: Godinne.
1948: Bövingen in Groothertogdom Luxemburg.
1949: Gompel.
1950: La Forêt-Vresse
1951: Rijmenam.
1952: Heibrand.
1953: Sart-lez-Spa
1954: Rijmenam, onze "vaste" Pinkster-bivakplaats bij de familie Verstraeten.
1955: ?
1956: Kasterlee.
1957: Bomal-sur-Ourthe.
1958: Lommel.
1959: Blenz (Duitsland, Eifel), bivakleider Frans De Cuyper.
1960: Basseilles.
1961: Basseilles.
1962: Oëtz-Tirol (63 jongens).
? 1963: Comblain-au-Pont.
? 1964: Texel.
1965: Ovifat.
1969: Naoye?
???
? 1974: Mechelen aan de Maas
1975: Hechtel

LEIDERS en HOOFDLEIDERS

1946–1958

Jan Robeyn, Jan De Mol, Rik Leemans, Jean Huysmans, Frans Keppens, Miel Vander Veken, Jules Van Gompel, Pol Van Gompel, Jo Wauters, Fons Krokaert, Laurent Krokaert, Bert Krokaert, Louis Krokaert, Rik Rosiers, René Cammu, Jos Van Humbeeck, Herman Ooms, Hugo Ooms, Karel De Goeyse, Wilfried De Goeyse, Guido De Cock, Louis Heyvaert, Frans Heyvaert, Roger Lafon, Daniël Vanden Broeck, Oscar Wellens, Jan Verbaanderd, Xavier Olbrechts, JP De Cuyper, Jef Olbrechts, Désiré Maes, Nik Siddré, Willy Nica, Frans Van Campenhout, Kris Olbrechts, Frans De Cuyper, Kor Van Schel?

1972–1975?

Patrick Wallijn

12.1967

René Thomas leider Chiro.

EVENEMENTEN

1949: Driekoningentocht.

1954: Chirojeugd. 10.000 fr voor het uitrusten van haar speelplein en dan 5.000 jaarlijks.

1958: bouw Chiroheem, einde september 1959. Geschiedenis bouw heem door Herman Boon.

02.1966: Eversem. Tijdens de viering (van 10 uur) wordt een babysit ingericht zodat vader en moeder samen de eucharistie kunnen vieren.

09.1967: Axel Nort te Meise.

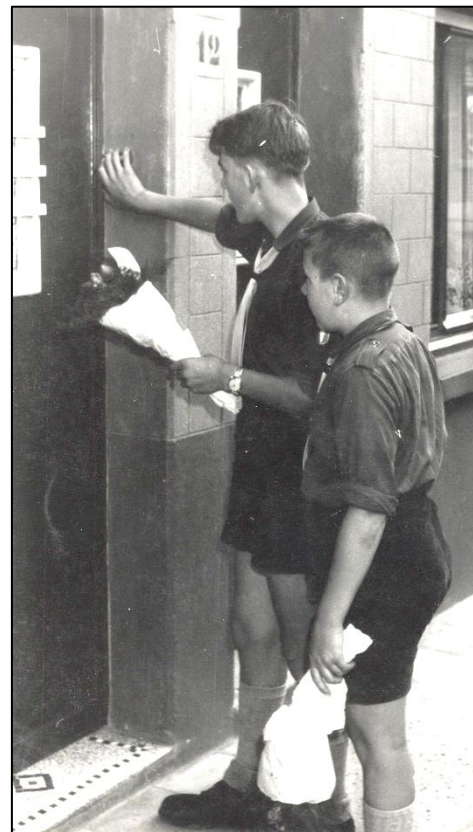
1970: Viering 25 jaar Chiro.

1972: Chiro hield "Feest voor Alleman".

1983: Achiël Bettessone maakte een kalender met pentekeningen van alle kapelletjes van onze parochie. Deze wordt verkocht door de Chiro voor het herstel van het dak van het heem.

1996: 50 jaar Chiro Meise.

07.2007: 60ste verjaardag Chiro Meise.

En zeker ook niet te vergeten: onze huisbezoeken bij zieken en ouderen in het dorp...

DE START VAN DE CHIROMEISJES IN MEISE

Jef De Cuyper

Na WO2 werd de draad van parochiale jeugdwerking terug opgenomen. Onderpastoor Verstraeten richtte zich op de jongens, pastoor Brams volgde de meisjes op.

In 1944 waren dat nog eerder samenkomsten van de Eucharistische Kruistochten (retraites en spelnamiddagen). Maar op het einde van 1945 vroegen de meisjes zelf om Chiro te worden, wat ook gebeurde. Zij sloten zelfs officieel in 1947, eerder dan de jongens, aan.

Wie waren de initiatiefneemsters? Onder andere Liza De Smedt (onderwijzeres in St.-Maarten), Paula Huygens, Clairette Huygens, Ghislena Keppens, Jeanine Leemans, Clothilde Maes, Lina Verbelen, Denise Van Campenhout, Leona Verhest, Christiane Keymolen en José Moerenhout namen het voortouw.

Elisa De Smedt ("juffrouw Liza") brengt ons de start van de meisjes in herinnering: in 1944 was er tijdens de grote vakantie een retraite van de Eucharistische Kruistocht (net als in 1945 en 1946); daarnaast waren er veertiendaagse vergaderingen in de school en een- of tweemaal per week

spelnamiddagen (vaak op donderdag).

In 1945 vindt die Eucharistische Kruistocht nog plaats, maar de meisjes vragen zelf om met de Chiro te starten.

Pastoor Brams werd proost en aanvankelijk zijn er maar twee afdelingen:

- de Zonnekinderen (de jongsten met Paula Huygens als leidster), en,
- de Kristimeisjes (de oudsten met Elisa De Smedt als leidster).

De gewestelijke vergaderingen gaan door te Nederover-Heembeek en de leidsterdagen te Antwerpen op 2de Paasdag.

De eerste Chiromeisjes, nog zonder uniform:

Achterste rij: ? (een collega van Elisa De Smedt), Jeanine Leemans, Leona Verhest, Paula Huygens, Ghislena Keppens, Clairette Huygens, Anna Blommaert, Clothilde Maes, Jeanne Van Malderen, Stella Van Laethem en Elisa De Smedt (de eerste groepsleidster);

Middenrij: Lina Verbelen, Denise Van Campenhout, Julienne Philips, José D'Ours (?), Lucienne Huysmans, Jeanne Coppens, Jeannette Van Bever, Adolphine De Smedt en Rosette Huysmans;

Voorste rij: Paula Meert, Denise Coremans, Lisette Van Nieuwenhuyzen, José Moerenhout en Sylvette Van Ingh.

De uniformen bij de start waren zelfgebreide mutsjes en een gele das op gewone kleding. Later werd dat een lichtblauwe bloes en een donkerblauwe rok en nog later (rond 1947-1948) werden dat de uniformen van de landsbond.

De werking wordt van jaar tot jaar intenser.

Onderpastoor Verstraeten was meer ingewerkt in de Chiro en neemt tenslotte het proostschap van pastoor Brams over.

De leidsters van de Chiromeisjes: Clotilde Maes, Jeanine Leemans, Lisette Van Nieuwenhuyzen, proost Verstraeten, groepsleidster Paula Huygens, Ghislena Keppens en Denise Van Campenhout.

Van dan af waren er ook al de wekelijkse leidstersvergaderingen.

Elke zondag bijwonen was er van het lof, daarna formatie met uitleg over het wachtwoord, ontspanning en avondgebed.

Er kwam een jaarlijks Chirofeest in de patronaatzaal. Ook was er toneel, zang en dans.

De Chiromeisjes bezaten ook een speciaal Mariakapelletje: blauw met gele Chiro er bovenop. Het hing aan de eerste lindeboom op de Brusselsesteenweg bij de plantentuin.

In de zomer werd daar de vergadering beëindigd. Het werd ook megedragen in de twee processies, omringd door Chiromeisjes.

Na een paar jaar stichting van een derde afdeling: de Zonnemeisjes.

Elke afdeling kreeg haar vlag. De eerste uniformen en de eerste vlaggen werden gemaakt door Liza Van Buggenhout geholpen door enkele moeders.

De eerste lokalen waren klassen, de schoolzolder en een huisje (op de Brusselsesteenweg) gehuurd

door parochie. Uiteindelijk werd in 1986 het heem voor de Chiromeisjes gebouwd.

Waar speelde men? Op de speelplaats van de meisjesschool, een speelweide waar later de Tuinwijk (Kasteelveld) gebouwd werd, later was er ook speelweide vóór het kerkhof en de boomgaard achter de hoeve Haeck.

De eerste bivakken gingen door in Wezembeek-Oppem (klooster Franciscanen) en in Wuustwezel. Er zullen er nog vele volgen (zie achteraan).

De eerste leidsters stonden 2 aan 2 per afdeling:

Paula Huygens+ Lina Verbelen;
Clairette Huygens + Denise Van Campenhout;
Ghislena Keppens + Leona Verhest;
Jeanine Leemans + Christiane Keymolen;
Clotilde Maes + Josée Moerenhout; enz.

En er werd steeds veel belang gehecht aan stijl, orde en zang, al zullen vele recentere Chiroleden hun ogen fronsen bij de vele rituelen van toen en er zelfs voorzichtig bij lachen.

Achterste rij: *Stella Van Laethem, Jeanine Leemans, ?, Sylvette Van Ingh en Denise Coremans*;
 Rij daarvoor: *Maria Van Humbeeck, Lucienne Van der Veken, Lisette ... , Lucienne Huysmans*;
 Middelste rij: *Magda Keppens, Annie Van Humbeeck, Marie José Moerenhout, Paula Van den Eynde, Maria De Cock, Denise Van den Bossche, Christiane Keymolen, Elisa De Smedt (groepsleidster)*;
 Voorste rij: *Anna Blommaert, Denise Van Campenhout, Clotilde Maes, Lina Verbelen, Clairette Huygens, Ghislena Keppens, Paula Huygens en Leona Verhest.*

De Chiromeisjes in optocht met vendels voor de kerk.

Van boven te beginnen en van links naar rechts herkennen wij: Stella Van Laethem, Paula Huygens, Elisa De Smedt, Godelieve Martens, Clothilde Maes, Jeanne Van der Veken, Sylvette Van Ingh, ?, Leona Verhest, ?, Denise Van den Broeck, Jeanne Leemans, Christiane Keymolen, Lisette Van Nieuwenhuyzen, ?, ?, Adolphine De Smedt (met de kikker), Clairette Huygens (17 jaar), Paula Van den Eynde, Marievonne Bogaerts, Reinhilde Van Praet, De Goeyse, Magda Keppens, José Maes, ?. Een van de meisjes rechts houdt een fles vast die dient voor het spel: "flessen vullen".

Moeder De Ridder geeft op bivak te eten aan Jeanne Seghers en Liliane Vermeirsch.

Onderpastoor Herman Boon met José Maes
(die opgevolgd werd door Jos De Ridder),
Gilberte Leemans, Rita Peeters

En ook de straat-sirtaki hoorde erbij...

BIVAKS

1946 Wezembeek-Oppem (met de tram)
1947 Gooreind - Wuustwezel
1948 Godinne
1949 Noorderwijk
1950 Oostenrijk
1951 Gompel
1952 Sart
1953 Lesse
1954 Bouillon
1955 Kasterlee
1956 Bomal
1957 Libramont
1958 Retie
1958 Remouchamp
1960 Basseilles
1961 Basseilles
1962 Oosterhout
1963 Oetz-Tirol
1964 Texel
1965 Ovifat
1966 Basseilles
1967 Aosta
1968 Houthalen
1969 Natoye
1970 Geel
1971 Sint-Martens-Voeren (samen met Eversem)
1972 Arbrefontaine
1973 Han-sur-Lesse
1974 Overslag
1974 ? Oosterhout (NL)
1975 Hechtel
1976 Lengeler
1977 Ortho
1978 Neeroeteren
1979 Langdorp
1980 Bree
1981 West-Outer
1982 Dilsen
1983 Mol
1984 Vellereux
1985 Opoeteren

1986 Rachamps
1987 Olmen
1988 Langdorp
1989 Dilsen
1990 Vellereux
1991 Peer
1992 Langdorp
1994 Bande
1995 Hombourg
1996 Opoeteren

LEIDING

1946 – 1958

Elisa De Smedt
Ghislena Keppens
Clotilde Maes
Jeanine Leemans
Denise Van Campenhout
Lisette Van Nieuwenhuyzen
Christiane Keymolen
Paula Huygens
Annie van Humbeeck
José Moerenhout
Hilde De Goeyse
Greta De Goeyse
Lutgart Van Campenhout
Hilde Olbrechts
Elza Van Lindt
Mariette Van Lindt
Elise De Ridder
Yvonne Borremans
Francine De Weerd
Lisbeth De Vroede

1959 – 1962

Joske Maes
Jos De Ridder
Gilberte Leemans
Rita Peeters

1975

groepsleidster Liliane Krokaert

BIJNAMEN IN WOLVERTEM – DEEL MEUZEGEM & NEERPOORTEN

Marc Gillisjans

In een vorig nummer (Berla nr. 147, maart 2023, blz. 38-43) werden de bijnamen uit Imde opgelijst, voorafgegaan door een begeleidende tekst.

In dit nummer nemen we Meuzegem en Neerpoorten onder de loep.

Meusegemstraat [voorheen: Valbeken]

(beginnend aan de Merchtemsesteenweg: rechts, onpare nummers)

– Hoewel deze huizen bij de parochie Wolverteem hoorden, worden ze hier met het dorp weergegeven. –

1	Frans Vermeiren	Frans va Greivës
3	Jan Emiel Van Hemelrijck (en zoon Jozef Albert)	Waaëgëmaaëkër
	Pauline Van de Moortel (x Jozef A. Van Hemelrijck)	Polin van de Moilër
9	Maria Ludovica Stallaert	Marjet va Liskës
	Angelique Van Buggenhout	Lik va Jèppës
11	Jan Baptist Van Cauter	Va Smettës
	Emiel M. A. Van Cauter	Milëkë va Smettës <i>alias</i> Smettëkën

15	Augustina Van Malderen	Stinë van de Këstër
17	Marcel Van Campenhout	Fliet(ër)
19	Anna Philomena Meskens	Filomeen va Gieët
21	Edgard D'Ours	Doerskën
	Elisa Ludovica Van Herewegen	Lis va Zjaëk
23	Elisabeth Alice Boghemans x Louis Van Wommel	Liza en Lowie va Paikën
23b	Miel De Roos x Vitalina Van Wommel	Mil va Pit Roozës
25	Louis Frans De Coninck (x Sophie Mathilda De Smedt)	Frans va Smettës
29	Lodewijk Oscar De Valck	Oskaër va Lèksës [wordt in Sint-Brixius-Rode Oskaër van Pittës genoemd]
31	Elisabeth Van Wommel (x Albert De Mars)	Liza va Paikën
	A. Albert De Mars	Bèirë Mars
33	Jan Baptist Moerenhout (x Maria Roelants)	De Waddër
	Maria Juliana Roelants	Zjulie van de Pachtër
35	P. J. Oscar Edgard Van Buggenhout	Oskaër va Zjang
	Familie Van Buggenhout	Van Ainkës
37	Isabelle Louise Van Campenhout	Wis Broek <i>alias</i> Wis van Broekës
39	Ludovica (<i>Wis</i>) Huysegoms Pelagia (<i>Pelagie</i>) Huysegoms	De Maskës Oeizëgoems

Meusegemstraat [voorheen: Valbeken]
(beginnend aan de Merchtemsesteenweg: links, pare nummers)

2	P. J. Heyvaert (x Catherine De Greef)	Van Boerës
	Lodewijk Thielemans (x Adolphina Heyvaert)	Lëwie va Lommën <i>alias</i> van Boerës
	Adolphina Heyvaert	Finnë Prossër
2a	Jan van Cauwenbergh	Mannëmaaëkër <i>alias</i> Sloek
8	Josephus P. A. Verstappen (x Maria J. Vranckaert)	Zjèf van de Këstër
14	Adolf Verspecht (x De Roos), gebuur van Jef Verstappen	Dolf va Stappës
18	Maria Francina Bogemans (x Frans Vranckaert)	Marja van dën Boeë
20	P. Johannes Gabriëls	Wannës va Pit Roozës
86	Frans Verspecht	Spèk
88	Jules D'Ours	Zjul van de Klos
	Frans D'Ours	De Schoilëndekkër
110	Eugeen Van Doorslaer (x Gabriëlla De Boeck)	Zjeunë van 'n Olandër
110	Gabriëlla De Boeck	Gaëbrijel van de Groeëtn
112	François Van Doorslaer, zoon van Eugeen	Fransoeë van 'n Olandër

Blakebergen [voorheen: Meuzegemsenhoek]

1	Verstappen Angelique x Frans De Roos	Lik
3	Hendrik Bogaerts	Rikskën de Klieërmaaëkër
	Jozef B. Bogaerts, bloemist	Zjèf van dën Brieën
5	Jozef Van Hemelrijck	Zjèf va Zoon
	Benedikt Van Hemelrijck	Noeë va Zoon
7	Louise en Hendrik De Donder	Wis en Rik va Moon
	Petrus Joannes Heyvaert	Paraplukën

Lovegemstraat

1	Magdalena Amerijckx	Madlèin va Faaës(ès)
2	J.B.Denis De Boeck, <i>boer</i>	Dènie van Boekskès
3	Jozef B. Bogaerts, <i>bloemist</i>	Zjèf van den Brieën
6	Leon Jozef Thielemans	Leong va Lommën <i>alias</i> van Boerès
10	Pieter De Baerdemaecker, <i>schrijnwerker</i>	Pieë Kloek

Linthoutstraat [voorheen: De Bèt]

Edouard De Smedt (<i>verwant met Vital Eylenbosch</i>)	Edgard van dën Tal
--	--------------------

Neerpoorten (*gezien vanuit Meuzegem: rechts, pare nummers*)

20	Jeroom Bogemans	Roonës
	Karel Bogemans	De Koilèn va Roonës <i>(afgeleid van zijn vader Hieronymus Bogemans)</i>
	Lodewijk J. Luypaert (x Augusta A. Bogemans)	Lowie va Laèkès
	Augusta A. Bogemans	Gusta va Roonës
	Van Buggenhout	Zjèffès
14	Jan Baptist Van Campenhout	Tist va Proo
	Jan Benedict Scheers (x Anna Maria Van Campenhout)	Noeë va Proo
	Anna Maria Van Campenhout	Marie va Proo
10	Bertha Zwaenepoel, <i>dochter van Charles</i>	Berta va Zwaaënëpoel
10b	Cornelius Alphonsus Huysegoms	Pastoeër Oeiëzëgoems
	Maria Ludovica Huysegoms <i>(zuster van de pastoor)</i>	Dikkë Wis
8	Jeroom Leo Verbeke	Dën Boswachtër
6	August Jan Maebe	Gust van dën Boer
2	Jules Vrijders	Zjul oeiët (= uit) 't Bos

Neerpoorten (*gezien vanuit Meuzegem: links, onpare nummers*)

19	Pieter Jozef Huysmans	Zjèf Warduujë
17	Pieter Jan De Mey	Pieë Mus
	Maria Catharina en Jan Alfons De Mey, <i>zoon van Pieter Jan</i>	Marja en Wannës va Pieë Mus
17b	Elisabeth Francisca Vankerhoven	Lizet va Mus
15	Hendrik De Decker (<i>een kleine persoon</i>)	Rik va Pëtootër
	Frans Jozef Rosemont	Soeë van de Zjas (Jas) <i>alias</i> Soeë van Doenkërs
13a	Frans L. Huysmans	Dën Bing
9	Francisca Ludovica Bogaerts (x P. J. Adriaensens)	Wis van 't Stamëneekën
7a	Charles Louis Reygaerts (x Hollandse)	Plèkkër <i>alias</i> De Reus

7b	Rosalie De Valck (x Frans L. Verbelen, <i>plekker</i>)	Roozëkë va Koetër
7c	Josepha Fr. Van Hoeymissen (x L. J. Van den Bossche)	Dikkë Finnë
	?	Fons van Dikkë Sus
5	Edmond A. M. Slachmuylders (x Marie Rosalie Robijn)	Mong va Robaiënës
	Maria Rosalie Robijn	Roozëkë va Robaiënës
5b	Frans A. Seghers, zoon van Emiel.	Dën Dikkë va Zeegërs
3	Petrus Antonius Clymans	Toonë Pinnëkës
	Frans Remi Clymans, <i>zoon van P. Antoon</i>	Rëmie van Toonë Pinnëkës
1	Jan April	Jan (van) dën Baaët

Meuzegem-centrum – foto circa 1988.

Het is moeilijk om de nuances van de uitspraak in een dialect op papier te zetten en in deze bijdragen worden lettercombinaties gebruikt om de klanken zo duidelijk mogelijk weer te geven. Hieronder een poging tot verduidelijking:

aaë : zoals in "laaëken" (dialect voor "laken")
aë : zoals in "kaët" (dialect voor "koud")
ai : zoals in "pains" (dialect voor "pens")
aië : zoals in "waiën" (dialect voor "wijn")
e : zoals in "bed"
ë : een korte, doffe e-klank (AN: stempel / IPA: ə)
è : zoals in "mès" (AN: mes / IPA: ɛ)
ei : zoals in "keis" (dialect voor "kaas" / uitspraak gelijkt op AN: "keizer")
èi : zoals in "kèis" (dialect voor "kaars") / zoals in het Frans: "maître"
i : zoals in "vink"
ie : zoals in "mier"

ieë : zoals in "brieëd" (dialect voor "breed")
ije : zoals in "Gabriël"
oe : zoals in "boek"
oeë : zoals in "voet"
oeië : zoals in "loeië" (dialect voor "lui")
oeë : zoals in "roeëd" (dialect voor "rood")
sj : zoals in "Charel"
zj : zoals in "Jean"

(met dank aan Paul Van Elewyck)

VOEDSELBEDELING IN WOLVERTEM TIJDENS WO1

Eric Van Baelen

Tijdens ons herdenkingsjaar van WO1 werd al besproken hoe de gemeenten toen via rantsoenering bedelingen en verkopen van voedsel en producten organiseerden om hongersnood en woekerprijzen te bestrijden.

Onder andere ook hier in Wolverthem en daarvan publiceerden we al de onderstaande foto met uitleg van de vleesverkoop (de "Boucherie Communale Wolverthem") aan de zijmuur van het oude gemeentehuis (zie *Berla-tijdschrift* nr. 122, oktober 2018, blz. 36):

Van dezelfde fotografiestudio (*La Nationale Belge – Comptoir Général d'Éditions Artistiques* uit Brussel) dook nu ook bovenstaande foto (eveneens 13 x 18,5 cm) op met op dezelfde plaats de verkoop van kruidenierszaken met het bordje "**Magasin Communal Wolverthem**".

De vier vrouwen op de foto konden niet meer geïdentificeerd worden, maar door inzoomen is het nog wel mogelijk de uitgestalde waren grotendeels thuis te brengen: van links naar rechts: een aantal platte kartonnen dozen (?), een tonnetje (waarschijnlijk bruine/groene zeep), "comprimés Léon", een blik bouillon "Liberatori", borstels en bezems, touw, metaalpoets "Fridol", diverse conserven van het merk "Le Soleil" (de Mechelse fabriek die achteraf "Marie Thumas" werd), gevulde glazen bokaaltjes (?), vierkante blokken in papier (zeepblokken?), een kartonnen doos "Délecta" (?), schoenen "...mino", papieren zakken (waarschijnlijk bloem/meel) en de dame rechts houdt een brood in de hand.

DE LAATSTE MANDENMAKERS IN MEISE

Gust De Bondt

J. & C. Luyken, ets, Amsterdam 1694.

Het mandenmaken en de wissenteelt: “van plekken tot vlechten”

Het maken van manden is één van de oudste beroepen. Zelfs in de bijbel is er reeds sprake van een mandje, met name Mozes werd in een mandje te vinden gelegd.¹

Het mandenmaken is ouder dan het pottenbakken en het weven. Het pottenbakken is ontstaan dankzij het vlechtwerk waarin de klei werd aangebracht en gebakken.

Er is weinig oud vlechtwerk bewaard.

De belangrijkste vondst was wel het perfect bewaard vlechtwerk van palmhout dat men in 1922 terugvond in het graf van de Egyptische farao Toetanchamon.

De mandenmaker is iemand die manden en allerlei voorwerpen vervaardigt uit wissenteelt.²

¹ Jos Winckelmans, “*Gevlochten verleden, mandenmakerij & wijmenteelt langs de Schelde*”, Jaarboek van de vereniging voor heemkunde in Klein-Brabant, 2005, blz. 5.

² Magda Devos, Hugo Ryckeboer en Jacques Van Keymeulen, “*De Mandenmaker*”, aflevering 1 in “*Woordenboek van de Vlaamse Dialecten, Deel II, Niet-*

Wissen zijn lange buigzame twijgen, meestal van wilgen, waarmee vlechtwerk werd gemaakt.

Het mandenmakersambacht is zeer streekgebonden: in onze streken bloeide het ambacht langs de Scheldeschorren en de polders in Klein-Brabant in de gemeenten Bornem³, Hingene en Sint-Amands.⁴

Aan de andere kant van de Schelde waren Temse, Hamme, Moerzeke, Steendorp en Bazel de gemeenten waar het ambacht floreerde.

Mandenmakers in Vlaams-Brabant

De mandenmakers in Vlaams-Brabant waren veelal aangewezen op wissenteelt komende van Klein-Brabant.

De mandenmakerij in Vlaams-Brabant was veel minder intensief dan in Klein-Brabant en beperkte zich in het algemeen tot enkele families.⁵

Zo waren er in Steenhuffel de families Puttemans uit de Rossemstraat en Van De Voorde op de Heide.

Jan Baptist Puttemans (1818-1870) combineerde de boerderij met de mandenmakerij.

Hij maakte vooral kippenmanden, die intensief gebruikt werden door de bloeiende kippenhandel in de buurgemeenten Londerzeel, Merchtem en Opdorp.

*Zie bijlage: grafische voorstelling van de stamboom van het mandenmakersgeslacht Puttemans uit Steenhuffel.*⁶

Jan-Baptist had 3 kinderen waarvan er 2 de mandenmakersstiel voortzetten, namelijk Franciscus “Sooike” (1869-1946) en Karel (1853-1942).

Agrarische Vaktalen”, Seminarie voor Vlaamse Dialektologie, Rijksuniversiteit Gent, 1982, blz. 11.

³ Erg interessant in dit verband is ook het streekmuseum in Weert (Bornem) hierrond: www.zilverreiger.be

⁴ Jos Winckelmans, op. cit., blz. 12.

⁵ Jos Winckelmans, op. cit., blz. 208.

⁶ Jos Winckelmans, op. cit., blz. 207.

Franciscus combineerde de mandenmakerij met een kruidenierszaak en een herberg in de Rossemstraat. De herberg had als naam “*In de Wieg*”, misschien een verwijzing naar zijn specialisatie.

Franciscus had 2 zonen: Jules en Cyriel die hem hielpen in de mandenmakerij.

Jules werd na zijn huwelijk zelfstandig mandenmaker op de Wolvertemsesteenweg in Merchtem.

Cyriel hielp zijn vader tot hij huwde in 1932.

Karel vestigde zich eveneens in de Rossemstraat en combineerde de mandenmakerij met een herberg “*In de Korf*”, een naam die overduidelijk verwijst naar de mandenmakerij.

Karel kreeg 10 kinderen waarvan er 3 de mandenmakerstiel verder beoefenden.

Benedict (1893-1916) werkte in vaders zaak tot hij tijdens de eerste wereldoorlog in 1916 stierf in Calais. Willem Lomme (1903-1967) was tot 1967 mandenmaker in de Rossemstraat samen met zijn zoon Richard. Domien (1896-1984) was ook mandenmaker maar had op de Antwerpsesteenweg in Brussel een mandenwinkel.

De mandenmaker in Rossem

Pieter Jan (1891-1968) werd mandenmaker in Rossemdorp. Zijn zonen Karel Lodewijk (1920-1995) en Jan Marcel (1923-1975) hielpen in vaders zaak. Karel maakte manden tot bij zijn huwelijk in 1945. Marcel huwde in 1950 en werd zelfstandig mandenmaker in Rossemdorp tot bij zijn overlijden in 1975.

Marcel Puttemans was de laatste mandenmaker in Meise.

Zijn dochter Ann Puttemans vertelt:

Als kinderen van een mandenmaker zijn wij met de stiel opgegroeid. We kenden de wissen die onze vader meebracht van de Weert of het Scheldegebied rond Sint-Amands, en waarvoor ze konden worden gevlochten. Hij bracht ze meestal in schoven gebonden mee. Er waren er steeds als reserve thuis.

Vader had een werkhuis en deed het mandenmaken al zittend op een houten plank, met een hogere, smalle plank als rugsteun; de mand tussen zijn benen.

Als er een grotere bestelling binnen kwam, kon mijn broer Paul Puttemans helpen bij het maken van de “bodems”.

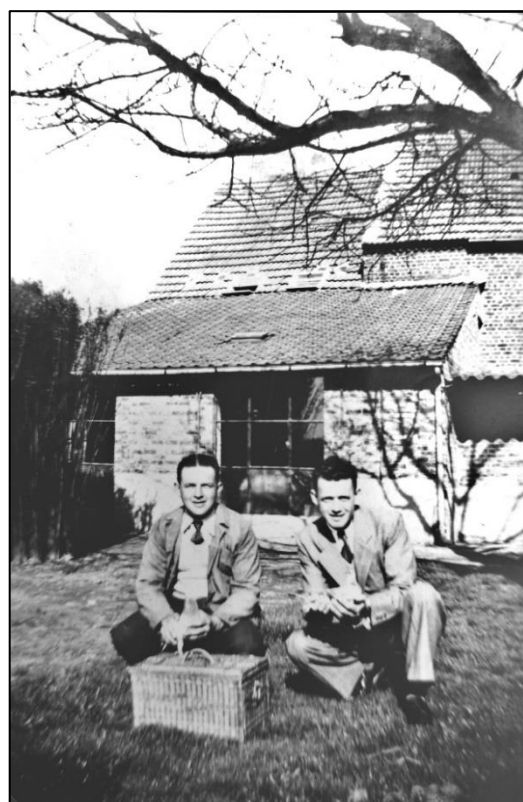
Wanneer de wissen moesten ontschorst worden, kwam een ploeg plekkers uit Merchtem dit werk

uitvoeren bij grootvader Pieter Jan Puttemans. Toen was het kermis voor de kleinkinderen.

Als kind gingen we vaak bij onze grootouders, peter en meter, “spelen” nabij de “plekkers”. Dit gebeurde naast de kerselaar of meestal op de achterden. Zo ben ik eens in de “wijkbak” gevallen waarin de wijmen te week werden gelegd.

Marcel Puttemans aan het werk.

De mandenmakers Karel en Marcel Puttemans met een gevlochten duivenkeef (mand).

De "plekkers" aan het werk bij Pieter Jan Puttemans in Rossem.

De mandenmaker in Meise-centrum

Men noemde hem Jean Leemans (1882-1957). Hij woonde in de Krogstraat nr. 3 (huidig huisnummer: 7), in het huis op de plaats waar achteraf het jeugdhuis werd gebouwd. Op zijn overlijdensakte ⁷ staat "Joannes Baptista Leemans, mandenmaker".

Het was een bijzondere dorpsfiguur, getuige hiervan het cursiefje van Jef De Cuyper:

[*"Toren roept haan", nr. 8*]

Onze klokkenluider.

Ik heb duidelijk iets met kerktorens.

Is het omdat ik als kleine dreumes 's morgens met de "*Quasimodo*" van Meise, "*Poemper va Polienus*", aan het zeel mocht hangen, als hij de klokken luidde?

Tussen de klokkenluider van de Notre-Dame van Parijs en die van Sint-Martinus bestaat een sprekende gelijkenis.

Hij was wel niet zo lelijk, maar hij liep voorovergebogen, zoals zijn Franse evenknie.

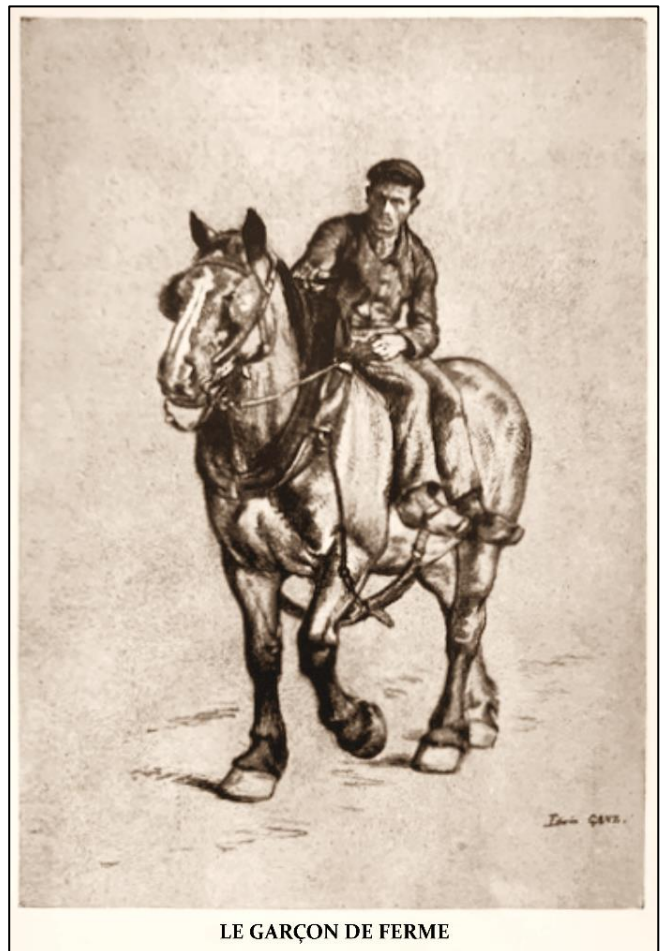
De Meisese volksmond was vrij harteloos in het geven van bijnamen. Zijn bijnaam "*Poemper*" was visueel geïnspireerd door het pompen van water aan de waterput: die op- en neergaande beweging bij het pompen leek op het stappen van de klokkenluider.

Hij was bezembinder en mandenvlechter in de kleine hoeve, waar nu het Chiroheem staat.

Hij hakkelde ook wat, maar als hij begon te zingen, was daar niets meer van te horen.

Hij was evenwel niet heel zijn leven mandenmaker. Tot zijn opruststelling was hij boerengast op de kasteelhoeve van Boechout.

Edwin Ganz, de hofschilder van keizerin Charlotte, heeft hem te paard getekend als "*Le garçon de ferme*":

LE GARÇON DE FERME

⁷ Gemeente Meise, overlijdensakte nr. 3 d.d. 30.01.1957.

Links en onder: ook het huisje dat Jean Leemans bewoonde is door meester Willem Rosiers zowel met linotype gedrukt als geschilderd.

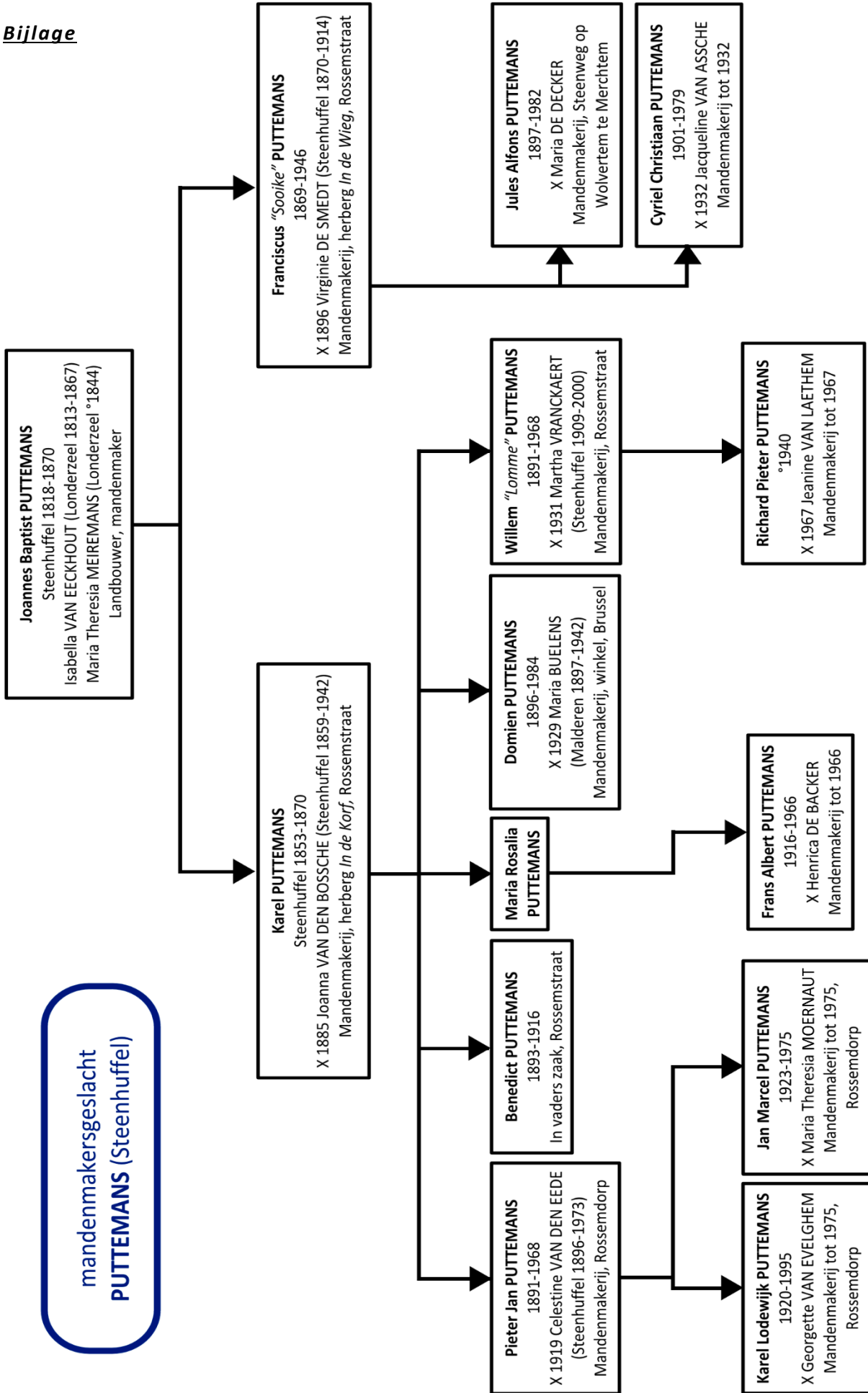
Onder: er bestaat ook nog een foto van vlak voor de afbraak van zijn huis in 1958:

De mandenmaakster in Rode

En ook in Sint-Brixius-Rode was er een mandenmaakster. Zij was blijkbaar actief op het Hof ter Rode na WO2, maar over haar zijn weinig bijzonderheden bekend. Jozef Moerenhout vertelt dat hij er samen met zijn moeder manden kwam kopen.

Grafiek opgemaakt naar gegevens uit de Geschied- en Heemkundige Kring van Londerzeel, jaargang 2002, nummer 4, aangevuld door Richard Puttemans.

Vreeselijk auto-ongeluk nabij Strombeek-Bever

**Twee personen uit Wolverthem gewond
waaronder vrouw doodelijk**

**OOK EEN GENEESHEER VAN SANTHOVEN
LOOPT KWETSUREN OP**

Slachtoffers van hun plicht

In den nacht van Donderdag op Vrijdag heeft zich langs de Meysseleen een ernstig auto-ongeval voorgedaan onder volgende tragische omstandigheden. Dokter Van den Brul van Wolverthem, ziek zijnde, had zijn cliënteel verzocht zich tot zijn vervanger, dokter Leysen van Santhoven te wenden. Donderdag avond deed er zich een dringend geval voor, zoodat dokter Leysen een onmiddellijke heilkundige bewerking noodig achtte. Het betrof een zoon van M. Van Hemelrijck uit Wolverthem. De jonge man, 25 jaar oud, wou zich niet alleen naar het ziekenhuis begeven, gezien de ernst van zijn toestand. Hij verzocht zijn ouders hem te willen vergezellen. Aldus nam dokter Leysen in zijn voertuig M. J.-B. Van Hemelrijck, 65 jaar oud, mede, benevens dezes vrouw, Virginie Van Nieuwenhove, 64 jaar oud, en den zieke. Rond 11 ure 30 kwam men te Ukkel aan, waar de heilkundige bewerking zeer normaal verliep in het bijzijn van dokter Leysen. Een weinig na 1 uur Vrijdag morgen, nadat de toestand van den zieke bevredigend was, reed dokter Leysen in gezelschap van de echtelingen Van Hemelrijck terug in de richting van Wolverthem. Het was zeer duister en de stad was in een ware mistwolk gehuld. De auto had amper Laeken doorkruist en volgde de Meysseleen. De kasseien waren glibberig. Plotseling, juist tegenover de herberg « Au Prince Albert », slipte het rijtuig en kwam met geweld tegen een der dikke boomen terecht, die den weg afzoomen. Op het gerucht van den schok en het gerinkel der glasscherven, ontwaakten de eigenaars van de herberg en stonden in allerijl op. Inmiddels klopte geneesheer Leysen, die een gapende wonde aan het hoofd opgelopen had, waaruit het bloed overvloedig gutste, aan en riep om hulp. M. Segers, door

den geneesheer geholpen, hielp uit het puin van het voertuig de echtelingen Van Hemelrijck halen, die naar de herberg werden overgebracht. Zij werden er op tafels uitgestrekt, waar bevonden werd dat beiden zeer ernstig gewond waren. Mevrouw Van Hemelrijck lag reeds in de coma. Onmiddellijk werd Dr Pauwels van Strombeek ontboden en diende de gewonden de eerste zorgen toe, waarna om een autoziekenwagen werd verzocht, die te 3 uur ter plaatse kwam en de ongelukkigen naar het Brugmannziekenhuis overbracht. De toestand van Mevrouw Van Hemelrijck is hopeloos.

*Het Nieuws van den Dag,
23.12.1933, blz. 2*

ELECTRIFICATIE VAN DE BUURT- LIJN BRUSSEL-LONDERZEEL

Met ingang van heden Zondag 26 October, zal de N. M. V. B. de eerste elektrische treinen kunnen doen rijden op de geheele buurtlijn die Brussel (Noord) met Londerzeel verbindt en waarvan de elektrische toerusting voltooid is.

Het zal, voorloopig, slechts een beperkten dienst gelden die zal aangevuld worden zoodra de werken tot aanpassing van het spoor zullen voleindigd zijn en het nieuw zelfwerkend onderstation met kwikzilverdampgelijkrichter met glazen peren in volkomen staat van werking zal gesteld zijn.

Het zal waarschijnlijk omstreeks half November zijn. Op dat oogenblik, zal een nieuwe dienstregeling intreden die bij wijze van aanplakbrieven ter kennis van het publiek zal gebracht worden. Zij zal doorgaande snelrijdende treinen omvatten, met afreizen om het uur voor de treinen rijdende tot Londerzeel, en bovendien, 5's morgens en 's avonds, bijzondere doorgaande en snelrijdende treinen.

Niettegenstaande die belangrijke verbeteringen zal het tarief, toegepast met ingang van 26 October, den prijs der reis merkkelijk verminderen; hij zal nog slechts 3.50 fr. bedragen van Londerzeel naar Brussel 2.25 fr. van Wolverthem naar Brussel en 2 frank van Meysse naar Brussel

*De Standaard,
26.10.1930, blz. 5*

**GEMEENTE MEYSSE
verlangt te koopén lijk-
wagen 1 en 2 paarden.
goeden staat. 50539**

*De Standaard,
30.11.1934, blz. 7*

Dit stukje werd geschreven door Yvonne Olbrechts (° 02.01.1929 te Wolvertem), dochter van Jeanne Van den Troost en Jozef Olbrechts, die het als tienermeisje tijdens WO2 in Wolvertem allemaal zag gebeuren. Ze leefde met haar ouders in de Merchtemsesteenweg en vermits haar familie ook van hier was: goed ingeburgerd en geïnformeerd over hetgeen allemaal plaatsvond.

Haar dochter (en ons mede-bestuurslid) Marie-Jeanne Thaelemans stelde haar de vragen en de antwoorden tikte ze zelf nog persoonlijk voor ons tijdschrift uit, we namen haar zinnen letterlijk over...

HERINNERINGEN AAN DE OORLOG 1940 – 1945

Yvonne Olbrechts

Hoe oud was jij toen de oorlog uitbrak en wat gebeurde er?

Ik had juist mijn communie gedaan toen Duitsland op 10 mei 1940 België binnenviel en had de leeftijd van 11 jaar.

Bij die inval vluchtte er veel Belgen, vluchtelingen, jong en oud. Ouders met kinderen, zelfs met kar en paard met al wat ze konden meenemen trokken ze door Wolvertem (Merchtemsesteenweg) op weg naar Frankrijk.

Ik kreeg er de tranen van in mijn ogen.

Yvonne Olbrechts – plechtige communie.

Hoe beleefde en herinner jij de oorlog in Wolvertem?

Wolvertem kende van meet af aan het wapengeweld.

Op 17 mei 1940 ontstond er een vuurgevecht tussen een kolom gemotoriseerde Belgische rijkswachters met de Duitsers. Op de rijksweg Antwerpen-Brussel, richting Brussel stootte zij op een vijandige stelling, het werd een moorddadige slag. Van de overleden rijkswachters liggen er 8 gekende en 2 onbekende begraven op het kerkhof van Wolvertem.

Diezelfde dag was mijn moeder 's morgens in de keuken de koffie aan het maken en viel het glazen koepeltje naar beneden ten gevolge van een granaatstuk.

Mijn moeder, haar ouders en ik zijn gevlucht naar de Driesstraat in het gewelfde bloemenkot van Victor "Victor van lange Jan" Belgrado. Zij hadden eveneens een ondergrondse schuilkelder in hun hof.

Mijn grootvader, Amandus Van Den Troost, die had de oorlog '14-'18 meegemaakt en wist dat toen de Duitsers onmenselijk waren en vroeg uit angst aan mijn moeder "*Jeanne wilt ge de grijp (= riek) eens verbergen*".

Een beetje daarna hoorden we soldaten marcheren. Aan de voetstappen te horen zei mijn grootvader "*dat zijn de Duitsers*" want hij herkende die voetstappen en het was juist.

De Duitsers zijn in het bloemenkot komen kijken en zegden ons goedendag en ze vertrokken.

Aangezien ze vriendelijk waren, vertrokken wij ook huiswaarts. Bij het oversteken van de Merchtemsesteenweg zagen wij op het voetpad van Frans Steylemans een Belgische soldaat liggen, maar helaas: hij was al overleden.

Bij thuiskomst zagen we enkele van ons kiekens in stukken doodgeschoten in den notelaar hangen. Op den boomgaard staken granaatstukjes (schrapnel) in de kriekelaars ten gevolge van de granaten die op Wolvertem-centrum waren afgeschoten.

Duitse troepen (de colonnes) bleven hier gelegerd wachtend op de inval van Engeland. De bevolking dienden hun logement te geven.

Deze inval werd vrijdeld. Zo bleven de troepen bij ons tot dat de gevechten aan het Oostfront een aanvang namen in juni 1941.

Volgens een lijst werden de gezinnen aangeduid bij wie Duitse soldaten moesten logeren.

Bij mijn ouders waren er twee: één was wat men noemden een echte Hitler, de tweede was niet strijdlustig: hij was een aannemer van grote wegen (routes).

Hij was eens in verlof geweest en bij zijn terugkeer had hij een brief bij zich van een Belg die bij hem thuis was tewerkgesteld bestemd voor zijn vrouw. Mijn vader heeft die brief aan die vrouw overhandigd en zij was heel blij want het was de eerste keer dat ze van haar man nieuws kreeg.

Hoe was het leven voor de bevolking tijdens de Duitse bezetting?

Veel vluchtelingen keerden terug huiswaarts maar ook veel groepen Belgische soldaten als krijdsgevangenen met vooraan en achteraan een Duitse soldaat die op de Merchtemsesteenweg voorbijtrokken richting Brussel en Duitsland.

Zoals er wordt gezegd: "*nieuw meesters, nieuwe wetten*" zo was het ook met de Duitse bezetting. België werd voor de duur van de bezetting aan de oorlogseconomie aan het Duitse Rijk gebonden.

Op 27 augustus 1940 riep men de Nationale Landbouw- en Voedingsoperatie in het leven. De landbouw werd onder leveringsplicht gesteld en aan bindende teeltplannen onderworpen en de prijzen en lonen werden op last van de bezetter geblokkeerd.

De boeren dienden van hun oogst in te leveren, hun runderen en varkens aan te geven en ze werden ook gecontroleerd: bijvoorbeeld als ze vier runderen of varkens hadden aangegeven en de controleur zag dat er vijf rond liepen dan werd hij gestraft.

Met mijn ouders in de boomgaard.

De bevolking werd geravitailleerd. Iedereen kreeg een hoeveelheid zegeltjes per persoon, een aantal was voor brood, een ander aantal voor vlees of aardappelen (zoveel gram). Mensen kochten op de zwarte markt bloem om brood te bakken. Zo kostte een klein wit brood op de zwarte markt 90 Belgische frank.

Er was voedselschaarste en er werd veel gesmokkeld. De elektrische tram werd een "*smokkeltram*".

Bij het nemen van de tram hadden we bijna geen plaats, het platform stond vol met zakken patatten die sommige Brusselaars bij de boeren kochten om verder aan woekerprijzen te verkopen.

Met de rantsoenering had men altijd niet genoeg en het brood dat we kregen was niet smakelijk. Wilden we een goede boterham dan kochten we in het zwart bij de boer wat bloem om zelf te bakken, zo was het ook met de patatten maar dat was erg duur.

Als de boeren hun aardappelen hadden gerooid gingen er personen daarna de 'kleintjes' die bloot lagen oprapen om te koken en op te eten.

Om het stelen in de velden te voorkomen werd er in iedere wijk van de gemeente een boerenwacht ingericht om 's nacht de oogst te bewaken om de toenemende diefstallen tegen te houden.

Dieren werden op de wei 's nachts geslacht door smokkelaars of dieven.

De wacht bestond uit manschappen van alle standen en stond onder toezicht van de burgemeester.

De gemeenteraden werden afgeschaft door de bezetter. Al hun bevoegdheden werden overgemaakt aan het college van burgemeester en schepenen.

Nog een andere maatregel: gezien de oorlog, werd de taak van openbare ambten zwaarder en besliste de vijand deze door jongere krachten te laten uitoefenen en werden de ambtenaren op de leeftijd van 60 jaar op pensioen gesteld.

Deze verordening was eveneens toepasselijk op de burgemeesters. Onze toenmalige burgemeester, Frans Van Doorslaer, die de 60 jaar had overschreden, werd vervangen tot 03.09.1944 (de datum van de bevrijding van Wolvertem) door Frans Van den Brande, die voordien gemeenteraadslid was.

Op bevel van de bezettende macht werden de mannen vanaf een zekere geboortedatum tot een zekere leeftijd opgeëist om in Duitsland te gaan werken.

Links: met grootouders voor de deur aan de Merchtemsesteenweg.

Rechts: grootvader Amand "Mandus van Rikskes" Van den Troost.

Welke verschrikkelijke feiten blijven jou bij van de bezetting in Wolvertem?

Onder de oorlog had Marie van Cent "Bij Kalisj" (waar tot onlangs de ingang van de KBC was) in de Stationsstraat in Wolvertem dansavonden georganiseerd waarbij een jazzorkest kwam optreden.

Tot op een avond de Duitsers er een inval deden en een aantal jonge mannen oppakten, die opgeëist waren maar nooit vertrokken waren. Enkelene jonge mannen zijn kunnen vluchten. Het hele gebouw werd gecontroleerd op deserteurs.

Leon De Keersmaecker, de echtgenoot van Marie en baas van het café, werd meegenomen en drie dagen vastgehouden in Leuven.

De broer van Marie van Cent werd tien dagen vastgehouden.

Gelukkig zijn alle jonge mannen uiteindelijk kunnen terug keren.

Op een zekere morgen was er in Wolvertem-Centrum een razzia door de Duitse Polizei.

De straten werden afgesloten en er werden huiszoekingen gedaan bij werkweigeraars en naar wapenbezit.

Mijn gebuur (een werkweigeraar) had geluk: hij was kunnen vluchten via de daken.

In de Stationsstraat bij Jean Cortois (vroeger "de cinema" of "in 't Hol") hadden ze een onbruikbare revolver gevonden, Jean werd aangehouden en naar Duitsland gedeporteerd waar hij in het concentratiekamp van Gross-Rosen in Duitsland overleed op 24 november 1944. Hij was 49 jaar.

Verder, bij de navolging van de wetten door de bezetter, ging het leven gewoon door.

In de boomgaard, links met m'n moeder Joanna "Jeanne van Stine" Van den Troost; en, rechts m'n grootmoeder Celestina "Stine (Van) Brezet" Van den Broeck.

Op bevel van de bezettende macht werden in 1943 de meeste klokken uit de kerktorens verwijderd en weggevoerd.

In de lente van 1944 werden de bombardementen van de geallieerde vliegtuigen op Duitse steden heviger.

Zij kwamen tegen avond in grote zwermen overgevlogen, en door de radio van Engeland kon men vernemen welke steden werden vernield of geteisterd.

Bij een luchtgevecht begin 1944 boven Imde werd een geallieerd jachtvliegtuig neergeschoten. De piloot werd naast zijn valscherms dood aangetroffen.

Kan je ons iets vertellen over hoe het was om naar school te gaan in die tijd?

Na mijn plechtige communie liep ik school bij de Zusters van Vorselaar "Christus- Koning" (later het Maria-Assumpta-lyceum te Mutsaard-Laken). Ik ging met de tram naar school.

Er was met de staatsscholen nr. 35 en 34 van Gustave Demanetstraat iets verderop een groot verschil met de Franse taal en het Nederlands dat gegeven werd voor de Nederlandse klassen.

Bij "Christus-Koning" gaven de zusters meer Frans dan de staatsschool. De zusters zagen er niet na, dat ze tijdens de oorlog minder uren Frans mochten geven van de bezetter.

Ik herinner mij ook dat tijdens de bezetting de scholen speciaal voor elke van de leerlingen iedere maand 't zij een appelsien, een stuk chocolade of een sandwich kregen.

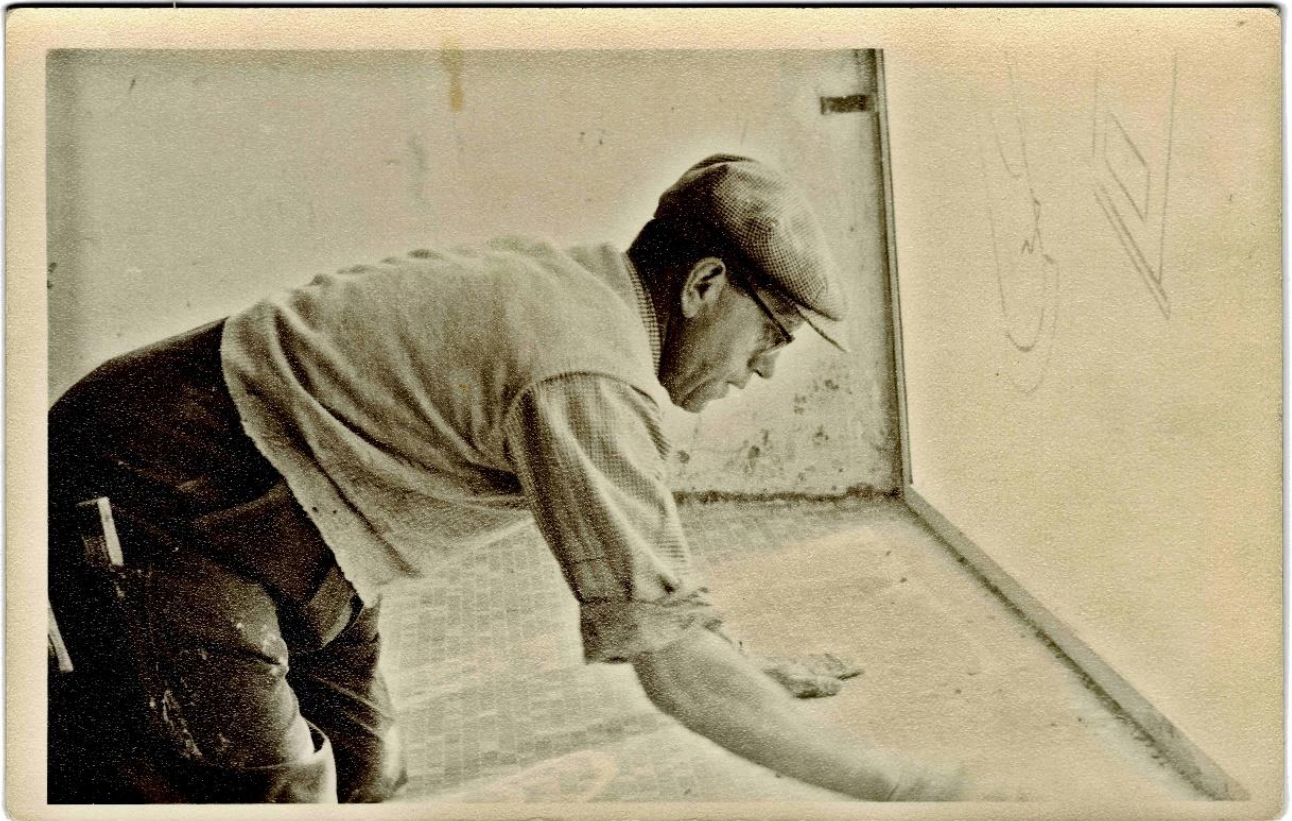
Ook tijdens de oorlog gingen de lessen ongehinderd verder.

Op een dag was er verschrikkelijk nieuws. Vader Sterckx (de vader van een mede-leerlinge) kwam de klas binnen, zeggende: "Lea, u moet mee met mij naar huis komen want er is bij ons in Koningslo een vliegende bom gevallen".

Toen waren alle leerlingen heel erg geschrokken want niemand had iets gehoord.

Koningslo was niet zover van de school en de bom had ook op de school kunnen terechtkomen.

Wij beseften allen dat wij aan een vreselijke ramp waren ontsnapt. Een schuilkelder was niet voorzien.

M'n vader Jozef "Jef de carreleur" Olbrechts aan het werk

Bij het eindigen van de lessen keerde ik huiswaarts met de tram maar soms konden we er niet op wegens teveel smokkelaars.

Er waren zelfs meisjes die achteraan op de buffer stonden om toch te kunnen meerijden, wat heel gevaarlijk was.

Wat veranderde er met de rantsoenering bij jou thuis? Konden je ouders gemakkelijk aan eten geraken?

Iedereen diende wat voeding in het zwart bij te kopen.

Mijn vader was bevriend met de maalder-landbouwer Romain Van Den Eynde, onze buur van de Baggemolen.

Hij kwam langs het poortje van den boomgaard als vriend aan huis bij mijn ouders. Mijn vader hielp Romain bij het rooien van de patatten en het oogsten van het graan.

Zo konden we bij hem wat bloem kopen aan een goede prijs en ons brood bakken.

Voor de 'gegeven hulp bij het werk' kregen we van Romain soms een stukje spek. Spek was onder de oorlog zo goed als een biefstuk.

Onder de oorlog lieten veel boeren hun keukens in faience zetten door mijn vader die van beroep zelfstandig vloerder was. In plaats van cash betaald te

worden, vroeg hij boerenbrood of tarwemeel als wederdienst om zelf ons brood te bakken.

Er ontstond een vorm van ruilhandel.

En anders, tja... dan dienden mijn ouders ook hetgeen ze nodig hadden van voedsel in de 'smokkel' te kopen.

Van sparen was er toen geen sprake.

Over heel het land en in elke gemeente werd een speciale dienst opgericht voor de hulpbehoevenden "*Winterhulp*".

Kon je gemakkelijk naar de dokter en apotheker?

Ik heb niet ervaren dat er tijdens de bezetting een tekort aan medische hulp was, noch aan dokters, noch aan apothekers in Wolvertem.

Was er meer of minder kerkbezoek in de oorlog?

Het kerkbezoek was verdubbeld.

Zelfs niet-gelovigen kwamen in tijden van nood bidden in de kerk. Niet enkel op zondag maar ook tijdens de missen in de week.

's Zondags was er hoogmis (10 u), daar waren altijd veel mannen want die mis werd gezongen door een mannenkoor.

En na de mis gingen sommigen mannen een pintje drinken en een kaartje leggen in een naast ons gelegen café '*bij Pilaves*'.

Hoe was de onderlinge hulp tussen de mensen?

De mensen waren in het algemeen solidair. Als men wist bij welke mensen er armoede was, gingen er 'goeie zielen' hun bezoeken met wat voedsel. De mensen hielpen elkaar zoveel mogelijk. Maar de mensen die banden hadden met de Duitsers werden meestal ontweken.

Hoe veranderde het verenigingsleven?

Het verenigingsleven werd gestopt maar dat verhinderde niet dat mensen in kleine groepen onderling nog veel plezier maakten. Vaak zaten de mensen nog buiten aan hun huis en werd er nog gekaart.

Hoe was het leven voor de kleine handelaars?

De mensen konden met hun zegels terecht bij de handelaars en ook zonder zegels konden ze nog steeds producten kopen maar dan wel aan hogere prijzen. De handelaars, bakkers en beenhouwers, hadden zeker niet te klagen: kruideniers, schoenwinkels en zo verkochten misschien gedurende de bezetting wat minder, maar voor de hele bevolking was alles wat minder – met uitzondering voor de smokkelaars, die verdienden veel geld onder de oorlog.

Hoe informeerden de mensen zich in Wolvertemdorp? Waren er kranten? Werd er onder de burens gepraat over de nieuwtjes van de oorlog?

Ja, er waren kranten maar de pers was wel gecontroleerd. Was men geabonneerd op een bepaald dagblad dan werd dat aan huis gebracht door de postbode. Bij ons thuis bracht een jonge magere man 'Fideel' uit Meise Het Laatste Nieuws. Onder de bezetting werd er geluisterd naar de radio ("Zender Brussel") en in het geheim ook naar de Engelse radio BBC. In het geheim werd daarover met 'zekere' burens gepraat. Meestal wisten ze van mekaar niet dat ze naar de geheime radio luisterden maar als er een ontmoeting was met vertrouwde persoon zei men "van horen zeggen"...

Werd er vanop de preekstoel of kerk verwezen naar de oorlog?

Van de preken in de kerk herinner ik mij niet zoveel meer. De kerk wist zich waaraan te houden. De Duitsers hadden hun ook opgelegd wat ze mochten en wat niet.

Met ouders achteraan ons huis.

De Duitsers kregen weerstand van de geallieerden. Wat herinner jij hierover?

Na Londen en Zuid-Engeland vanuit Noord-Frankrijk met vliegende bommen of de V1 te hebben beschoten, begonnen de Duitsers ook lanceerbasisen voor V1-bommen in België aan te leggen voor een gebeurlijke oorlog op het vaste land.

Zo werd de kouter in Imde voor een lanceerbasis uitgekozen. Begin 1944 startten de Duitsers er met de grondwerken. De basis begon vanaf de Imdse bossen bij de Steenhuffelstraat en liep verder tot aan het veld "Pitzenburgbos".

De opmars van de geallieerden in Frankrijk verliep zo snel, dat de Duitsers geen tijd meer hadden om de basis in gebruik te nemen. Er waren ook nog geen bommen ter plaatse gebracht.

Indien de geallieerden zo vlug niet waren vooruit gekomen, zou deze basis voor vliegende bommen een grote ramp voor Imde, Rossem en Meuzegem zijn geweest.

Op 6 juni 1944 begon de inval van de geallieerden, zij landden in Normandië. Na de beslissende overwinning van Montgomery ten zuidwesten van Caen begon de bliksemoorlog.

Ondertussen werden er bij ons ook veel nog vele steden bezet door de Duitsers getroffen door bombardementen door de geallieerden.

Niettegenstaande de oorlog hadden de inwoners toch nog plezier om buiten op de stoep met burens te kaarten.

Zo op een zomerse namiddag, waren de kaartspelers weer op post maar op een gegeven moment kwam Frans Gierts uit de Heidestraat gelopen met de tong op het hart, hij kwam van Brussegem en hoe hij dat wist weet ik niet, zeggende "*spoed jullie dat alles weg is: de Engelsen zijn op komst*". Wij hebben alles zo vlug mogelijk opgeborgen en iedereen naar huis.

En inderdaad, 's avonds op 3 september '44 kwamen de Engelsen in Wolvertem-centrum aan.

Dicht bij het Gemeenteplein vonden enkele gevechten plaats tussen een kleine groep Duitse soldaten en de voorhoede van de Engelse troepen. Enkele Duitsers schoten er het leven bij in.

We hadden onze vrijheid terug en in de loop van dezelfde maand werd ook Antwerpen bevrijd.

Antwerpen en zijn omgeving werd een half jaar lang door Duitse vliegende bommen geteisterd.

Sommige kwamen op de gemeente Wolvertem terecht.

Op een zaterdagavond werden we opgeschrikt door een lawaai makende V1-bom die viel in de Lovegemstraat en zaaide dood en vernieling.

Vlug waren er hulpverleners en burgers, waaronder eveneens mijn vader, per fiets ter plaatse gesnel om te helpen.

Maria Stephanie De Greef, echtgenote van Guilielmus Thielemans, en haar dochter Sophie-Ludovica werden op 4 november 1944 samen dood aangetroffen onder het puin van hun woning, door de V1 volledig vernield.

Haar tweede dochter Anthonia-Ludovica werd op dezelfde dag zwaargekwetst van onder het puin gehaald en overleed te Brussel.

Dat was de vierde V1-bom die Wolvertem trof, met vier doden. Eerder waren er al drie in Westrode gevallen, gelukkig zonder doden of gewonden

Was er een bevrijdingsfeest?

Na de bevrijding van Wolvertem op 3 september 1944 bleven de Engelse troepen nog maanden in de gemeente gelegerd tot ze in 1945 door Belgische strijdkrachten werden vervangen.

Tijdens die periode werden er terug op meerdere plaatsen dansavonden georganiseerd en konden de jongeren terug ongehinderd dansen.

In de zomer van 1945 werd een bevrijdingsstoet ingericht waarbij de inwoners van elke straat verkleed mee gingen en er werd feest gevierd.

Lang leve de bevrijding!

De Merchtemsesteenweg, met helemaal rechts het huis van m'n grootouders en links daarvan dat van m'n ouders, nog bevlagd voor de bevrijding (reconstructietekening Willy Kerremans 2023).

DE WARE LOTGEVALLEN VAN EEN SOLDAAT IN DE OORLOG 14-18

Jef Van den Brande ¹

Al voor WO1 liet onze minister van landsverdediging een vijftal forten bouwen ter bescherming van Antwerpen en zijn belangrijke haven. De forten werden in ruime afstand in een halve cirkel rond Antwerpen gebouwd. Eén ervan is het fort van Breendonk.

Toen WO1 uitbrak, rukten de Duitsers gestadig op en werden zo door onze soldaten van fort 1 opgewacht. Niemand had verwacht dat de Duitsers daar zouden staan met hun zwaarste kanon, de Dikke Bertha ². De naam Bertha was de naam van de dochter van de uitvinder van het kanon. Na één obus van circa 200 kg was het fort uitgeschakeld. Onze nonkel Pier uit Humbeek zat daarin en was helemaal verbrand. Hij werd met spoed naar Engeland gebracht voor behandeling. De soldaten van de overige vier forten zagen wat er ging gebeuren en zijn naar Antwerpen gevlucht.

Soldaat Jan Van den Brande ³ ("Zjang van den hoek") was met zijn groepje kanonnières op terugtocht voor de aanrukkende Duitsers.

Zijn hoogzwangere vrouw, tante Mans, was met haar vader en haar broer op de vlucht gegaan en ze arriveerden in Antwerpen-Stad.

Nonkel Zjang heeft zijn familie daar ook ontmoet. Ze waren er met paard en kar en er achteraan twee halfwassen kalveren.

Zijn schoonbroer had ook zijn trouwkostuum op de kar gelegd.

Toen gebeurde er iets ongewoons door het Duitse leger. Ze lieten Antwerpen rechts liggen en vervolgden hun opmars naar de zee toe (de IJzervlakte).

De Duitsers zetten op alle wegen naar de stad wachtposten die steng toezicht hielden op het in- en uitgaan van de stad.

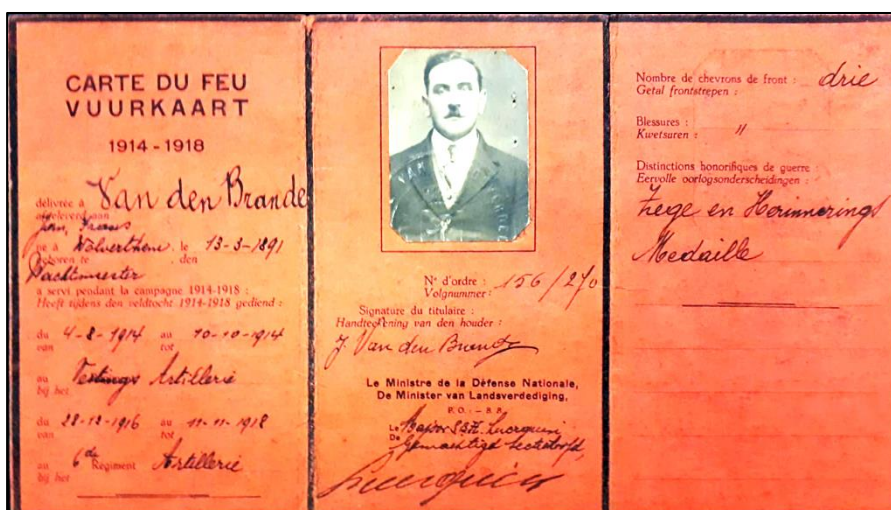
Allen die zich binnen dit stadsgedeelte bevonden, werden gevangenen van de Duitsers. Hier zaten 32.000 soldaten ingesloten, waaronder 6.000 Engelse soldaten, gestuurd door de jonge Churchill, en dit om te helpen de haven te beschermen.

Onder die 32.000 mensen zat ook onze nonkel Zjang. Al deze soldaten hadden maar drie mogelijkheden om zich te redden.

Ze konden uitbreken en al vechtend naar Ieper proberen te gaan.

Ze konden ook de armen omhoogsteken om als krijgsgevangenen naar Duitsland te worden gevoerd.

Of ze konden de Hollandse grens oversteken, wat ze ook deden. Hier werden ze onvriendelijk ontvangen omdat Nederland absoluut onafhankelijk wilde blijven. Onze soldaten zaten er zonder hun officieren, die geen vat meer hadden op het gedrag van hun soldaten.

Nonkel Zjang zocht met zijn nuchter boerenverstand een oplossing.

Hij ging bij mensen aanbellen en vroeg of hij zich bij hen mocht omkleden... ja, dat kon.

Nonkel Zjang trekt het boerenkostuum van zijn schoonbroer aan, die zijn trouwkostuum aantrekt.

Nonkel Zjang maakt de twee runderen los en zegt tegen zijn familie daar nog één dag te blijven wachten.

¹ Met dank aan Luk Van den Brande voor de transcriptie en de gebruikte afbeeldingen.

² Gewicht: 43 ton, lengte: 5,88 m, het bereikte doelen tot 12,5 km ver en het stond op een treinwagon. De verplaatsingen gebeurden per spoor.

³ Dit is de oom van de schrijver: Jan Frans Van den Brande (° Wolvertem 13.03.1891 en + Wolvertem 03.11.1960). Hij huwde op 22.04.1914 te Wolvertem met Clementia Van Campenhout (° Wolvertem 19.11.1889 en + Wolvertem 18.06.1970).

Hij vertrekt met zijn kalveren naar Nerom. De grensbewakers laten hem met zijn kalveren passeren, zonder dat hij zijn naam moest zeggen. 's Anderendaags zetten de vader, de zoon en tante Mans de terugtocht in naar Nerom.

Terug thuis komt dokter Eugène Van den Bruel op doktersbezoek en kan de bevalling van tante Mans begeleiden.

Hij zegt tegen nonkel Zjang zich nog enkele dagen binnen te houden, want de oorlog zou niet lang meer duren. Zo gezegd, zo gedaan.

Maar de ontwikkeling van de opmars van de Duitsers stuitte op de onderwaterzetting van de ijzervlakte door het Belgisch leger.

De dokter komt met spoed naar Nerom en raadt nonkel Zjang aan om direct via Nederland en Engeland naar Frankrijk te vertrekken en dit om niet als deserteur gestraft te worden.⁴

Gevolg gevend aan de goede raad van dokter Eugène stapt nonkel Zjang naar de grens met Nederland. Vlak op de grens met Holland (*Meerle?*) hebben de zusters Ursulinen een klooster. Daar is ook de zuster van Fic De Wit die nonkel Zjang graag wil helpen.

Langs het hofpoortje op de grens komt nonkel Zjang in Nederland in het haventje daar dichtbij (*Vlissingen?*).

Hij scheept in op een boot die dagelijks naar Dover vaart. Op die boot zijn honderden jonge mannen vanuit het bezette België als vrijwilligers naar het front gereisd. Dokter Albert Van den Bruel, de zoon van Eugène, is langs die weg ook in Frankrijk geraakt.

In Frankrijk stonden Belgische officieren, die er de vrijwilligers opwachtten en daar werd beslist naar welke eenheid ze zouden gaan.

Nonkel Zjang werd opnieuw naar de kanonnières gestuurd, waar hij terug in actie kon komen.

Aan het front is hij nog rakelings met de gasaanval van de Duitsers in contact gekomen. Hij was niet dodelijk gekwetst, maar hij verloor er al zijn tanden mee. Na de oorlog weigerde nonkel Zjang naar een militair hospitaal te gaan voor de behandeling: hij wilde niet in de handen vallen van al die Franssprekende artsen.

Door jarenlange tijd is het gebit van nonkel Zjang dan zo hard geworden dat hij geen mes nodig had om te eten.

⁴ Desertie is het permanent verlaten van een krijgsmacht zonder toestemming. In oorlogstijd werden soldaten na 3

“Nonkel Boer” (Frans Van den Brande, zijn broer en de latere burgemeester) is pas met de gemeenteverkiezingen van 1932 in de politiek gestapt.

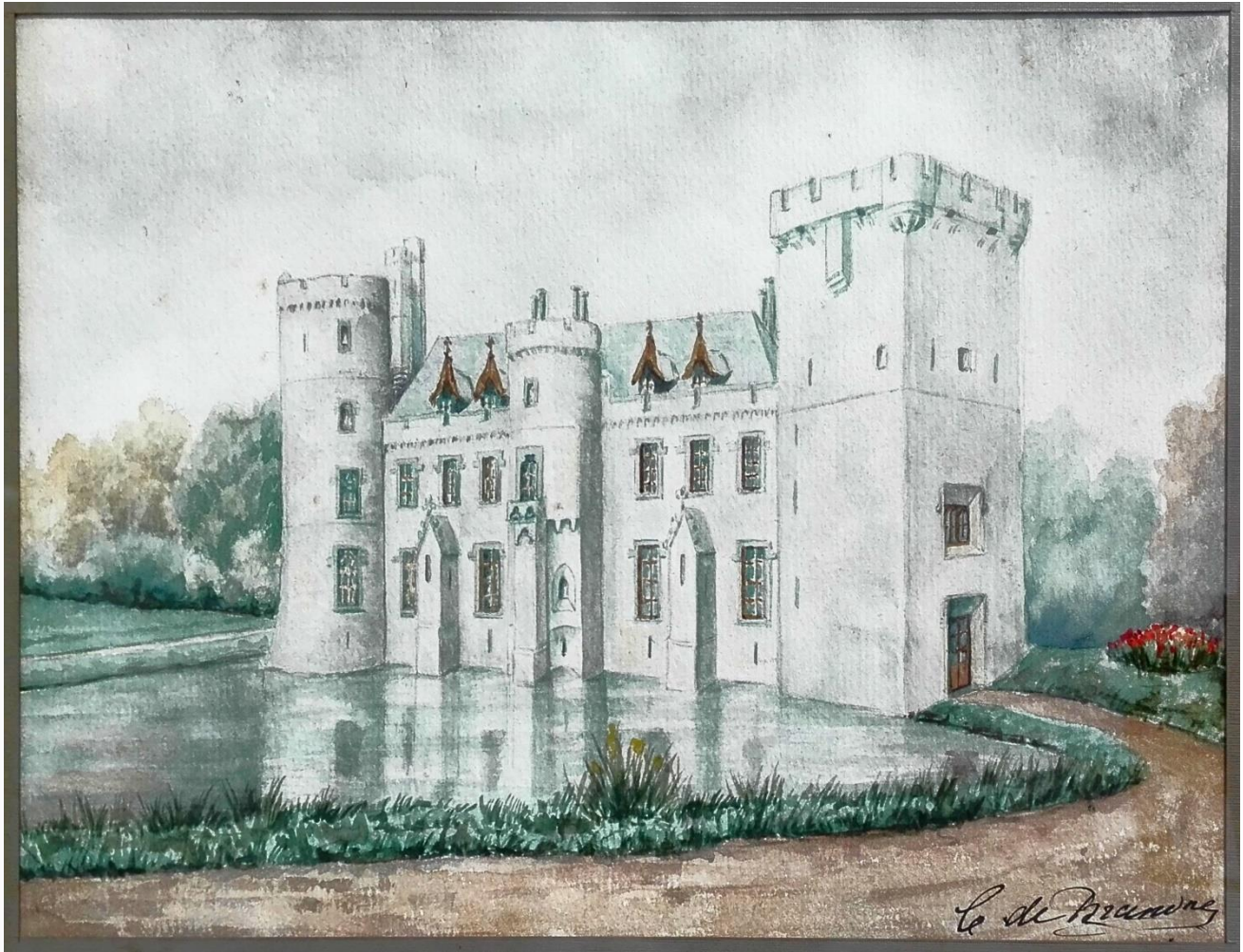
Maar de eerste twee gemeenteverkiezingen in Wolvertem tussen 1918 en 1932 waren voor dokter Eugène Van den Bruel de gelegenheid om aan nonkel Zjang te vragen op de kiezerslijst te willen staan. Nonkel Zjang deed dit uit dankbaarheid voor de goede zorgen aan tante Mans.

Nonkel Zjang werd in 1921 verkozen als gemeenteraadslid en zijn naam staat tot op heden nog altijd op een ingebouwde steen aan het oude gemeentehuis.

Nonkel Zjang ging toen akkoord met de vraag van de dokter omdat zo de flaminganten één van hun mannen in de raad kregen.

Hij is na de oorlog een trouwe Vlaming gebleven en hij werd, als broer van de oorlogsburgemeester, in 1944 door de Witte Brigade opgepakt en naar de gevangenis gebracht. Ik weet zelfs niet of hij ooit gestraft is geworden...

dagen afwezigheid gestraft. Twaalf Belgische soldaten werden gevat en gefusilleerd.

offert à Monsieur Galland
Le 24 Septembre 1842
C. de Brandner,
Dame honoraire de S. M.
l'Impératrice Charlotte

Aquarel van het kasteel van Boechout
door C. De Brandner, hofdame van keizerin Charlotte
(gift Jean-Pierre Gilson aan het Berla-archief)

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht?

Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

Als **GEWOON LID**: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres

of nog beter:

Als **STEUNEND LID**: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

Het Berla-tijdschrift is een uitgave van de **VZW BERLA**,
Brusselsesteenweg 44 bus 1 – 1860 Meise, O.N. 425.405.475

Bestuursleden: Marcel Belgrado, Jan Buyens (*secretaris*), Herwig Cornelis, Gust De Bondt, Willem De Ridder, Marc Gillisjans, Jean-Pierre Gilson, Willy Kerremans, Karine Métens, Helena Reusens, Marie-Jeanne Thaelemans, Eric Van Baelen (*ondervoorzitter*), Stijn Van Caekenberghe, Dirk Verbelen (*activiteitscoördinator*), Jan Verbelen (*voorzitter*), Sofie Willems (*penningmeester*).

Verantwoordelijke uitgever: Jan Verbelen, Heidestraat 12 – 1861 Wolvertem.

Redactie: Eric Van Baelen & Marc Gillisjans.

erfgoedberla@live.com – www.erfgoedberla.be
rekeningnummer BE80.7380.4197.7477

Wil U graag ons archief consulteren?

Maak dan vooraf even een afspraak,
via onderstaande e-mail of telefoonnummers:

erfgoedberla@live.com

tel. **02.269.92.82** Willem De Ridder *of* tel. **0475.44.54.95** Dirk Verbelen

Wilt U ons graag nog wat extra-ondersteuning geven?

Waarom ons niet **sponsoren** door een advertentie te laten opnemen?

Stuur eens een mailtje naar: erfgoedberla@live.com en we contacteren U snel...

roel anciaux
advocatenkantoor

handelsrecht
bouwrecht
huurrecht
familierecht
debiteurenbeheer

Erkend bemiddelaar

Hoogstraat 57/1
B-1861 Meise
(Wolvertem)

tel: +32 (0)475 47 95 89

r.anciaux@mileslegal.eu
www.mileslegal.eu

CAFÉ OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie

Kasteelstraat 12 – 1785 OSSEL (Brussegem)

052 57 01 60

Openingsuren: MAANDAG - DINSDAG - DONDERDAG - VRIJDAG - ZATERDAG vanaf 10 uur
ZONDAG vanaf 8 uur (april - september) of vanaf 8.30 uur (oktober - maart)
op WOENSDAG zijn we gesloten

zeer ruim zomerterras - aparte kinderspeelhoek
biljartzaal - zaal voor vergaderingen en feesten

DATA
REX

IT EN TELEFONIE VOOR KMO EN ZELFSTANDIGEN

WWW.DATAREX.BE

SCHAARBEEKLEI 152 VILVOORDE 02.253.19.57

S-Line Fitness

INTELLIGENT TRAINING

*Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.*

Brusselsesteenweg 58 B
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72
info@slinefitness.be

BRENG ONS EEN BEZOEKJE !

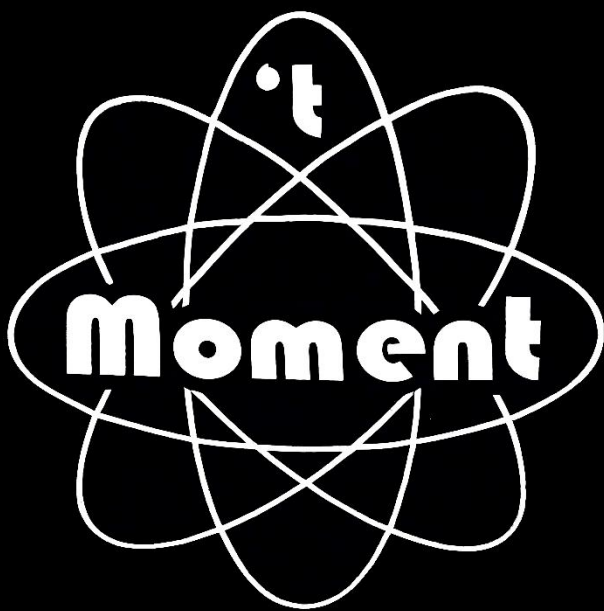
maandag: 16u00 - 22u00
di-wo-do-vr: 07u00 - 14u00 / 16u00 - 22u00
zaterdag & zondag: 09u00 - 16u00
feestdagen: 09u00 - 14u00

DAKWERKEN
LANIN W.^{BV}
& Zoon

Begonialaan 10 – 1853 Strombeek-Bever

info@dakwerkenlanin.be tel: 02.267.83.06

Ontmoetingscentrum

't Moment

**Retro café
Concerten
Vergaderingen
Privé feestjes**

Proef hier de tripel van 't Moment

UIT SYMPATHIE

Van Ossel

Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

ilwaq

70

1949 - 2019

Banden ROELANTS

ceva tyre network

Merchtemsesteenweg 154

1861 Wolvertem (Meise)

Tel.: 02/269.11.99 - info@bandenroelants.be

www.bandenroelants.be

Aanbevolen door alle leasingmaatschappijen

RESTAURANT

Brusselsesteenweg 48
1860 Meise

tel. 02 269 70 04

www.restaurantdenbeiaard.be
beiaardmeise@gmail.com

Uitgebreide menukaart
Zomerterras
Feestzaal

Sluitingsdagen: dinsdag en woensdag

